

**T.C.
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Temel Eğitim Anabilim Dalı
Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı**

**KPSS'YE HAZIRLANAN ÖĞRETMEN ADAYLARININ ZAMAN
YÖNETİMİ HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİNİN FARKLI
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

**Fatma Nur ÜREKLİ
Yüksek Lisans Tezi**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Nihat KARAER**

Burdur, 2020

T.C.
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Temel Eğitim Anabilim Dalı
Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı

**KPSS'YE HAZIRLANAN ÖĞRETMEN ADAYLARININ ZAMAN
YÖNETİMİ HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİNİN FARKLI
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Fatma Nur ÜREKLİ
Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Nihat KARAER

Burdur, 2020

MAKÜ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**YÜKSEK LİSANS JÜRİ
ONAY FORMU**

Burdur M.A.K.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun tarih ve sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından tarihinde tez savunma sınavı yapılan Fatma Nur ÜREKLİ'nin "KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi" konulu tez çalışması Temel Eğitim Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE (TEZ DANIŞMANI) : Prof. Dr. Nihat KARAER

ÜYE : Doç. Dr. Erdal TAŞLIDERE

ÜYE : Doç. Dr. Mevlüt GÜNDÜZ

ONAY

Burdur M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/...../..... tarih ve/..... sayılı kararı.

İMZA / MÜHÜR

BİLDİRİM

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu taahhüt edip, tezimin kaynak göstermek koşuluyla aşağıda belirttiğim şekilde fotokopi ile çoğaltılmasına izin veriyorum.

[] Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

[] Tezim / Raporum sadece Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

[] Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Fatma Nur ÜREKLİ

Tarih

İmza

TEŐEKKÖR

Bu araştırmanın yazıldığı süreçte yardımını ve desteğini esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Nihat KARAER'e, tezim boyunca eleştirileriyle yol gōsteren sayın hocam Doç. Dr. Erdal TAŞLIDERE'ye, ölçeği uygulamamda yardımlarını esirgemeyen sayın hocam Doç. Dr. Mevlüt GÖNDÖZ'e, ölçeğe katılımlarından dolayı tüm arkadaşlarıma, ölçeği bilgisayar ortamına aktarmamda yardımcı olan akrabalarıma teşekkürü borç bilirim. Hem maddi hem manevi desteğini tüm öğrenim sürecim boyunca esirgemeyen annem Gülsüm, babam Celil, abim Mahmut ÜREKLİ'ye ve ablam Öğr. Gör. Havva UZUN'a tüm kalbimle teşekkürlerimi sunarım.

KPSS’ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi

(Yüksek Lisans Tezi)

Fatma Nur ÜREKLİ

ÖZ

Araştırmanın amacı KPSS’ye hazırlanan öğretmen adaylarının zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinin ne düzeyde olduğunu ortaya çıkarmaktır. Adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerini farklı değişkenler açısından incelemektir. Bu çalışmada durum tespiti yapmak için nicel araştırmalardan tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2019 yılında Isparta ve Burdur’da bulunan öğretmen adayları oluşturmuştur. Araştırmaya gönüllü 408 aday katılarak görüşlerini bildirmiştir. Uygulanan ölçekler içinde kişisel bilgiler bölümünde bulunan kısımların eksik doldurulması, ikinci bölümde boş bırakılan maddelerin olması, maddelerde çift işaretlemeler yapılması gibi eksiklikler nedeniyle 60 adet ölçek değerlendirmeye alınmamıştır. Bunun sonucunda 348 aday çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırmada Kişisel Bilgi Formu ve Zaman Yönetimi Ölçeği olmak üzere iki adet veri toplama aracı kullanılmıştır. Kişisel Bilgi Formu’nda cinsiyete, yaşa, okudukları bölüme, çalışma durumuna, medeni duruma ve sınava hazırlanma süresine ilişkin sorulara yer verilmiştir. Bu araştırmada kullanılan Zaman Yönetimi Ölçeği İşcan’ın (2008) çalışmasından alınıp KPSS’ye hazırlanan öğretmen adaylarına uyarlanarak kullanılmıştır. Ölçek ilk olarak Britton ve Tesser (1991) tarafından geliştirilmiştir. Verilerin analizinde betimsel istatistiklerden frekans, yüzde; verilerin normal dağılım göstermesi sonucunda parametrik testlerden iki kategoriden oluşan değişkenlerin analizinde Bağımsız Örneklem t testi; ikiden fazla grubun olduğu durumlarda ise Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış olup anlamlılık düzeyi ,05 olarak alınmıştır. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: Adayların zaman yönetimi hakkındaki düşünceleri “orta” düzeyde çıkmıştır. Adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde cinsiyete, medeni duruma, sınava hazırlanma süresine göre anlamlı fark bulunurken; yaşa, okudukları bölüme, çalışma durumuna göre anlamlı fark bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: KPSS’ye Hazırlanan Öğretmen Adayları, Zaman, Zaman Düşmanları, Zaman Yönetimi

Sayfa Adedi: 73

Danışman: Prof. Dr. Nihat KARAER

Examination of the Time Management Opinions of the Teacher Candidates Prepared For KPSS in Terms of Different Variables

(Master Thesis)

Fatma Nur ÜREKLİ

ABSTRACT

The aim of the study is to reveal the level of time management opinions of KPSS-prepared teacher candidates. The aim of the study is to examine the teacher candidates' opinions on time management in terms of different variables. In this study, a method of scanning from quantitative research was used to determine the situation. The study group of the research consisted of teacher candidates in Isparta and Burdur in 2019. 408 volunteers participated in the study and expressed their opinions. 60 questionnaires were not evaluated due to deficiencies such as missing the sections in the personal information section, the items left blank in the second section, and double markings in the items. As a result, 348 candidates formed the working group. Two data collection tools, Personal Data Form and Time Management scale, were used in the research. In the Personal Information Form, questions regarding gender, age, department they study, working status, marital status and preparation time for the exam are included. The time management scale used in this research was taken from İşcan's (2008) study and it was adapted to teacher candidates prepared for KPSS. The scale was first developed by Britton and Tesser (1991). In the analysis of the data, the descriptive statistics frequency, percentage; Independent Sample t test in the analysis of variables consisting of two categories of parametric tests as a result of the normal distribution of data; In cases where there are more than two groups, One Way Anova was used and the level of significance was taken as ,05. The research has reached the following conclusions: Candidates' opinions on time management were found at an “intermediate” level. While there is a significant difference in the opinions of the candidates about time management according to gender, marital status and preparation time for the exam; there isn't significant difference according to the age, department they study, and employment status.

Key Words: Teacher Candidates Prepared For KPSS, Time, Time Enemies, Time Management

Page Number:73

Supervisor: Prof. Dr. Nihat KARAER

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM.....	i
TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZ.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	viii
TABLolar DİZİNİ	ix
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	3
1.2.1. Alt Problemler.....	3
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.4. Araştırmanın Önemi	4
1.5. Sayıtlar.....	4
1.6. Sınırlılıklar.....	5
1.7. Tanımlar.....	5
BÖLÜM II.....	7
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1. Kuramsal Çerçeve.....	7
2.1.1. Zaman Yönetimi	7
2.1.1.1. Zaman Kavramı.....	7
2.1.1.2. Zaman Yönetimi Kavramı.....	9
2.1.2. Zaman Yönetimi Teknikleri.....	10
2.1.2.1. Etkili Zaman Yönetimi İçin Hedeflerin Belirlenmesi	10
2.1.2.2. Etkili Zaman Yönetimi İçin Planlama.....	11
2.1.3. Öğretmen Adaylarının Karşılaşabilecekleri Zaman Yönetimi Tuzakları	11
2.1.3.1. Kişiden Kaynaklanan Zaman Tuzakları	11
2.1.3.1.1.Öz Disiplin Eksikliği	12
2.1.3.1.2. Önceliklerin Belirsizliği	13
2.1.3.1.3. Düzensizlik	15
2.1.3.1.4. Yetersiz Planlama	16

2.1.3.1.5. Bireysel Hedeflerin Belirsizliği	17
2.1.3.1.6. Erteleme.....	18
2.1.3.1.7. Mükemmeliyetçilik.....	18
2.1.3.1.8. “Hayır” Diyememek.	18
2.1.3.1.9. Olumsuz Kişisel Tutum..	19
2.1.3.1.10. Alışkanlıkların Kontrolünde Olmak	19
2.1.3.1.11. Gereğinden Fazla Kendini İşe Adamak	20
2.1.3.1.12. Hafife Alma ve Önyargılar	20
2.1.3.1.13. Acelecilik.....	21
2.1.3.2. Çevreden Kaynaklanan Zaman Tuzakları	21
2.1.3.2.1. Davetsiz Misafirler	21
2.1.3.2.2. Telefon Görüşmeleri.....	21
2.1.3.2.3. Rutin ve Gereksiz İşler	22
2.1.3.2.4. Yetersiz İletişim.....	22
2.1.4. Zaman Yönetiminde Farklı Yaklaşımlar	23
2.1.4.1. Düzenli Yaşam (Kendini Toparla) Yaklaşımı.....	23
2.1.4.2. Savaşçı Yaklaşımı	24
2.1.4.3. Hedef Belirleme Yaklaşımı (Başarı)	24
2.1.4.4. ABC Yaklaşımı.	25
2.1.4.5. Sihirli Araç (Teknoloji) Yaklaşımı	25
2.1.4.6. Beceri Yaklaşımı (Zaman Yönetimi 101 Yaklaşımı).....	26
2.1.4.7. İyileştirme Yaklaşımı (Özbilinç).....	27
2.1.4.8. Kendini Akıntıya Bırakma Yaklaşımı.....	28
2.2. İlgili Araştırmalar	29
2.3. Literatür Özeti.....	32
BÖLÜM III	33
YÖNTEM.....	33
3.1. Araştırmanın Modeli.....	33
3.2. Çalışma Grubu.....	33
3.3. Veri Toplama Araçları.....	37
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	37
3.3.2. Zaman Yönetimi Ölçeği.....	37
3.3.3. Ölçeğin Geçerliliği ve Güvenirliği.....	39

3.3.4. Ölçeğin Uygulanması.....	40
3.4. Verilerin Analizi	41
3.4.1. Betimsel İstatistik.....	41
3.4.2. Çıkarsamalı İstatistik.	41
BÖLÜM IV	42
BULGULAR VE YORUM.....	42
4.1. Genel Betimleyici İstatistik	42
4.2. Araştırmanın Ana Problemine Yönelik Bulgular ve Yorum	43
4.3. Araştırmanın Birinci Alt Problemine Yönelik Bulgular ve Yorum	46
4.4. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum	47
4.5. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum.....	48
4.6. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum	50
4.7. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum	51
4.8. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum	52
BÖLÜM V.....	55
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	55
5.1. Sonuç	55
5.2. Tartışma.....	56
5.3. Öneriler.....	60
KAYNAKLAR.....	61
EKLER	67
EK-1.....	68
EK-2.....	71
EK-3.....	72
ÖZGEÇMİŞ	73

SİMGELER VE KISALTMALAR

% : Yüzde

Akt. : Aktaran

F : f değeri

KPSS : Kamu Personeli Seçme Sınavı

N : Katılımcı sayısı

Ort. : Ortalama

p : Anlamlılık değeri

s. : Sayfa

Sd : Serbestlik derecesi

SS : Standart sapma

TABLolar DİZİNİ

Tablolar

Sayfa

Tablo 1. Zaman Yönetimi Tablosu	13
Tablo 2. Araştırmaya Katılmış KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Cinsiyete Göre Dağılımı	34
Tablo 3. Araştırmaya Katılmış KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Yaşa Göre Dağılımı	34
Tablo 4. Araştırmaya Katılmış KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Okudukları Bölüme Göre Dağılımı	35
Tablo 5. Araştırmaya Katılmış KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Çalışma Durumuna Göre Dağılımı	36
Tablo 6. Araştırmaya Katılmış KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Medeni Duruma Göre Dağılımı	36
Tablo 7. Araştırmaya Katılmış KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Sınava Hazırlanma Süresine Göre Dağılımı	37
Tablo 8. Ölçekte Yer Alan Maddelerin Düzey Aralıkları ve Katılma Derecesi	38
Tablo 9. Adayların Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları	42
Tablo 10. KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerini Betimleyen İstatistik Değeri	43
Tablo 11. KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Puanların Dağılımı	44
Tablo 12. KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerinin Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Katılma Düzeyleri	44
Tablo 13. KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Cinsiyete Göre Zaman Yönetimine İlişkin Düşüncelerini Gösteren Bağımsız t Testi	46
Tablo 14. KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Yaşa Göre Zaman Yönetimine İlişkin Düşüncelerini Gösteren Bağımsız t Testi	47
Tablo 15. KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Okudukları Bölüme Göre Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerini Belirten Betimsel İstatistikler Analizi	48
Tablo 16. Zaman Yönetimine İlişkin Varyansların Homojenliği Testi	49
Tablo 17. KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Okudukları Bölüme Göre Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerini Gösteren Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)	49

Tablo 18. KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Çalışma Durumuna Göre Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerini Gösteren Bağımsız t Testi	50
Tablo 19. KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Medeni Duruma Göre Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerini Gösteren Bağımsız t Testi	51
Tablo 20. KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Sınava Hazırlanma Süresine Göre Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerini Belirten Betimsel İstatistikler Analizi	52
Tablo 21. Zaman Yönetimine İlişkin Varyansların Homojenliği Testi	53
Tablo 22. KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Sınava Hazırlanma Süresine Göre Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerini Gösteren Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)	53
Tablo 23. Adayların Sınava Hazırlanma Süresine Göre Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin LSD Testi Sonuçları	54

BÖLÜM I

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sınırlılıklar, sayıtlar ve tanımlardan bahsedilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Zaman, nadir bulunabilen bir kaynaktır. Kullanılan zamanın yerine yenisi getirilemez, zaman geriye de döndürülemez (Adair & Adair, 1999, s.7). Yani zaman durmaksızın ilerlemektedir. Saat de zamanın hiç durmadığı gibi, hiç durmadan çalışmaktadır. Fakat saat bile kimi zaman geri kalabilmekte hatta durabilmektedir. Bütün insanlar, yapacakları işlerini erteleyebilir. Fakat zamanın böyle bir durumu olmamaktadır. Açıkçası zaman ne durdurabilir ne de süresi uzatılabilir. Bu yüzden zamandan en iyi biçimde faydalanmak gerekmektedir (Gözel, 2009, s.15).

Zaman, her gün yenilenen bir şekilde kişiye sağlanmış olan büyük bir mucizeye benzer. Bireylerin sahip olduğu yirmi dört saat, tamamıyla bireysel bir mal olarak bireylere tahsis edilmiştir. Zamanın dağıtımında tam bir eşitlik vardır. Niteliklerine bakılmaksızın bütün kişiler eşit bir zamanla ödüllendirilmişlerdir. Bireyler sahip oldukları zamanı ne kadar da savurgan bir şekilde kullanırlarsa kullansınlar, her gün yeni bir yirmi dört saat verilerek ödüllendirilmektedirler (İşcan, 1999, s.25).

Kişilerin küresel enformasyon ve günümüz teknoloji çağının yaşattığı yoğun temponun altında en çok yakındıkları nokta zamansızlıktır. İnsanlar gerek kişisel hayatlarında gerekse iş hayatlarında zamanı kovalayan bir hale gelmiştir. Ama çok az kişi zamanı iyi kullanma doğrultusunda çaba göstermektedir (Özdemir, 2006, s.1).

Zamanın iyi değerlendirilmeyip pişmanlık duygusunun yaşanılmaması için zamanın çok değerli olduğunun bilincine varılıp, zamanın en iyi şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Akrep ve yelkovanı durdurmak gibi bir imkanımız olmadığına göre

saati yönetmekten vazgeçmeli ve kendimizi yönetmenin yollarını bulmalıyız. İşte bu gayretin adı “zaman yönetimi”dir (Sabuncuoğlu ve Paşa, 2002, s.6). “Zaman yönetimi” vaktin etkin bir şekilde kullanılması manasını taşımaktadır. Zaman hükmedilemeyen bir şeydir. Zamanın ilerleyişi insanlardan bağımsız olduğundan yapılması gerekli olan şey, zaman içinde insanların kendilerini etkili bir şekilde yönetebilmesidir (Silahtaroğlu, 2004, s.4).

Literatüre bakıldığında zaman yönetimi ile ilgili pek çok araştırmanın olduğu görülmektedir. Bu çalışmalara örnek olarak; Karaoğlu (2006) “Üst Düzey Yöneticilerin Zaman Yönetimi”, İşcan (2008) “Pamukkale Üniversitesi Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerilerinin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi”, Uyduran (2014) “İlkokul Yöneticilerinde Zaman Yönetimi”, Sayan (2005) “Yönetici Hemşirelerde Zaman Yönetimi”, Silahtaroğlu (2004) “Akademisyenlerde Zaman Yönetimi”, Şahin (2014) “İlkokul Yöneticilerinin Zaman Yönetimi Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi”, Topal (2009) “Derste Zaman Yönetimi: İlköğretim 3. Sınıf Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Bir İnceleme” gösterilebilir. Öğretmenler ve öğretmen adaylarının zaman yönetimi ile ilgili de çalışmalar yapılmıştır. Bunlara örnek olarak da; Caz (2014) “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Zaman Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi”, Cesur (2018) “Öğretmen Adaylarının Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği ile Mizah Tarzları Ve Zaman Yönetimi Becerileri Arasındaki İlişki”, Sungur (2018) “Özel Okul Öğretmenlerinin Zaman Yönetimi ile Stres Düzeyleri Arasındaki İlişki”, Şahin (2014) “Lise Öğretmenlerinin Zaman Yönetimi Hakkındaki Görüşleri” gösterilebilir. Ancak “KPSS’ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi” üzerine bir çalışmanın yapılmamış olduğu görülmüştür. Bunun üzerine KPSS’ye hazırlanan öğretmen adaylarının zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinin farklı değişkenler açısından incelenmesiyle, çalışmanın literatürdeki eksikliğe katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu kısımdan itibaren “KPSS’ye hazırlanan öğretmen adayları” ifadesi yerine “öğretmen adayları veya adaylar” ifadesi kullanılmıştır.

Üniversitelerin Eğitim Fakültelerinin farklı bölümlerini başarılı bir şekilde bitirmiş öğretmen adayları için en mühim şey kuşkusuz ki meslek yaşamına geçiş yapmaktır. Öğretmen adaylarının kamu personeli olmak isteyen başka adaylar gibi öğretmen olarak atanabilmesi için Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) girmiş olması ve

atanmak için yeterli puan alması gerekmektedir. KPSS doğrudan ve dolaylı bir şekilde birçok kişi için hayati önem arz eden bir sınav haline gelmiştir (Odabaş, 2010, s.3). Üniversitelerin Eğitim Fakültelerinin son sınıflarında olan öğretmen adayları için KPSS oldukça büyük önem taşımaktadır. Yani Eğitim Fakültelerinden mezun olmuş veya halen okumakta olan öğretmen adayları açısından KPSS oldukça önemli olduğu için zaman kavramını iyi kullanmak ve zamanı iyi yönetmek gerekmektedir. Adayların vakitlerini ne kadar verimli şekilde değerlendirdikleri ve vakitlerini ne kadar boşa harcadıklarını bilmelerinin onlara gerek KPSS sınavına hazırlanmalarında gerek öğretmenlik hayatlarında gerek de günlük yaşamlarında daha dikkatli zaman harcamalarını sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmada KPSS'ye hazırlanan öğretmen adaylarının zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinin ne düzeyde olduğu ve zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinin farklı değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediği belirlenmek istenmiştir. Belirlenen sonuçlar doğrultusunda adayların zamanlarını kullanırken daha bilinçli olmalarını, zamanlarını verimli kullanmalarını, zaman düşmanlarına karşı daha dikkatli olmalarını sağlaması amacıyla yol göstermesi amaçlanmaktadır.

“KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı araştırmanın veri toplama açısından uygun olacağı, maliyet açısından da ekonomik olacağı düşünülmüş ve çalışılmasına karar verilmiştir. Zaman yönetimi ile ilgili yapılan çalışmalara katkı sağlayacağı ve gelecekte yapılacak olan çalışmalara yol gösterebileceği düşünülmüştür.

1.2. Problem Cümlesi

Araştırmanın problemi; “KPSS'ye hazırlanan öğretmen adaylarının zaman yönetimi hakkındaki düşünceleri ne düzeydedir?” sorusundan oluşmaktadır.

1.2.1. Alt problemler. Araştırmada aşağıda belirtilen alt problemlere cevap aranmıştır. KPSS'ye hazırlanan öğretmen adaylarının zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde,

1. Cinsiyete,

2. Yaşı,
3. Okudukları bölüme,
4. Çalışma durumuna,
5. Medeni duruma,
6. Sınava hazırlanma süresine göre anlamlı fark var mıdır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı KPSS'ye hazırlanan öğretmen adaylarının zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinin ne düzeyde olduğunu ortaya çıkarmaktır. Adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerini farklı değişkenler açısından incelemektir. Ayrıca adayların zamanı etkili kullanıp kullanmadığına bakılarak bundan sonraki adayların zamanı daha iyi kullanmalarını sağlamaktır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma KPSS'ye hazırlanan öğretmen adayları ile yapılmıştır. Araştırmada, adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinin ne düzeyde olduğu belirlenmek istenmiştir. Literatüre bakıldığında KPSS'ye hazırlanan öğretmen adaylarının zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi ile ilgili bir çalışmanın bulunmadığı görülmüştür. Çalışmanın bu açıdan önemli olduğu ve literatüre katkı getirileceği düşünülmüştür. Araştırmanın zaman yönetimi hakkında sıkıntı yaşayan, kendini bu konuda geliştirmek ve değiştirmek isteyen adaylara yol göstereceği; zaman yönetimi hakkında sıkıntı yaşayan adayların zamanın ne kadar önemli ve değerli bir şey olduğunun farkına varıp, zamanlarını değerli bir şekilde kullanmalarını ve zaman düşmanlarına kolay kolay yakalanmamalarını sağlayacağı düşünülmektedir.

1.5. Sayıtlar

1. Adayların uygulanan Zaman Yönetimi Ölçeğine büyük bir içtenlikle cevap verdikleri varsayılmıştır.

2. Uygulanan Zaman Yönetimi Ölçeği adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerini ortaya koyabilecek özelliktedir.

3. Bu araştırma konusu ile ilgili olarak erişilen kaynaklardan sağlanmış olan bilgiler objektifliği yansıtmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırma,

1. Isparta ve Burdur ilinde bulunan adaylar ile,
2. Isparta ve Burdur ilindeki adaylara uygulanan Zaman Yönetimi Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu ile,
3. 2020 KPSS'ye hazırlanan öğretmen adayları ile,
4. Dördüncü sınıfta okumakta olan öğretmen adayları ve mezunlarla sınırlı tutulmuştur.
5. Son zamanlarda eğitim fakültelerinin büyük kısmını kadınlar oluşturduğu için araştırmanın büyük kısmı kadınlardan oluşmuştur.

1.7. Tanımlar

Zaman: Zaman; her gün, her an yaşamakta olduğumuz fakat üzerinde fazla düşünme gereksinimi duymadığımız, ne olduğunu tam olarak fazla bilmediğimiz bir olgudur (Özdemir, 2006, s.49).

Zaman yönetimi: Zaman yönetimi, herkese göre eşit olan belli zaman dilimlerinde bireyin veya örgütün kendi kendini zaman içinde yönetmesine denir (Tengilimoğlu, Tutar, Altınöz, Başpınar ve Erdönmez, 2003, s.3).

Zaman planlaması: Planlama, bir konu ile ilgili şimdiden bir şeyler yapabilmek için geleceği, bugüne taşımaktır (Lakein, 1995, s.25).

Zaman yönetimi tutum ve becerileri: Olaylara doğru öncelikleri verebilmek, olayları zaman içine uygun şekilde yerleştirmek ve/ya onların sürelerini kısaltabilmek konularında kişinin sahip olduğu davranış ve yetenekler (www.alopsikolog.net; akt. İşcan, 2008, s.22).

Zaman düşmanları (tuzakları): Zamanı iyi değerlendirmememize neden olan veya sosyal ilişkilerden, kişisel ve kültürel özelliklerden kaynaklanan ve zaman kayıplarına neden olan faktörlere zaman tuzakları denir (Tutar vd., 2003, s.60).

KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adayları: Öğretmen olarak atanmak amacıyla Kamu Personeli Seçme Sınavı'na hazırlanmakta olan öğretmen adaylarıdır.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma konusu ile ilgili literatür taraması yapılmış ve araştırmanın kuramsal çerçevesi oluşturulmuştur. Bu kısımda zaman kavramına, zaman yönetimi kavramına, zaman yönetimi tekniklerine, zaman yönetimi tuzaklarına (düşmanlarına), zaman yönetiminde farklı yaklaşımlara, zaman yönetimi ile ilgili yapılmış çalışmalara ve literatür özetine yer verilmiştir.

2.1.1. Zaman yönetimi.

2.1.1.1. Zaman kavramı. Zaman; her gün, her an yaşamakta olduğumuz fakat üzerinde fazla düşünme gereksinimi duymadığımız, ne olduğunu tam olarak fazla bilmediğimiz bir olgudur (Özdemir, 2006, s.49). Sözlük anlamına göre, “Zaman, olayların geçmişten bugüne gelip geleceğe doğru birbirini takip ettiği kesintisiz bir süreçtir” şeklinde ifade edilmektedir (Smith, 2000, s.24).

Zaman, bir eylemin geçtiği süre şeklinde ifade edilebilir. Başka bir ifadeyle “eylem yoksa zaman da yoktur” denilebilir. Bir anlığına hareket halinde bulunan her şeyin durmuş olduğu düşünülürse böyle bir durağan ortamda zamandan bahsedilemez (Sabuncuoğlu ve Tüz, 2001, s. 280).

Zaman, geri getirilemez ve hiçbir şey zamanın yerini alamaz. Zamanınızı harcamanız demek hayatınızı harcamanız demektir; zamanınızı kaliteli kullanabilmeniz, hayatınızı kaliteli kullanabilmeniz demektir böylece hep en iyi sonuçlara ulaşmak demektir. Bu yüzden zaman hayattır denilebilir (Lakein, 1995, s.11).

Bir başka ifadeyle, paha biçilemeyen bir şeydir zaman. Belli bir şekilde acımasızca ilerler. Geçen zamanı tekrar geri getiremezsiniz. Demokratik bir biçimde paylaşılan bir kaynaktır zaman. Herkesin bir gün içinde 24 saati, her hafta içinde yedi günü mevcuttur. Zengin olmanın hiç önemi yoktur, mevcut zamandan daha fazla zaman satın almanız mümkün değildir. Zamanı biriktirmeniz, ödünç almanız, çalmanız,

değiştirmeniz gibi bir durum söz konusu değildir. Yalnızca yapılabilecek olan, sahip olunan zamanın en kaliteli biçimde değerlendirilmesidir. Sahip olunan kaynakların içinde zaman, “en az anlaşılmakta olan” ve “en kötü kullanılmakta olan” kaynaktır. Yeterli vakti bulunmadığından bahsetmektedir herkes. Fakat herkesin dünya kadar zamanı bulunmaktadır (Scoat, 1995, s.9).

Zaman, herkesin eşit şekilde sahip olduğu; ancak herkesin aynı değerlendiremediği oldukça değerli, eşsiz kaynaktır. Zamanı boş olarak geçirmek, yaşamı boş olarak geçirmek demektir (Sabuncuoğlu, Paşa ve Kaymaz, 2010, s.3). Zamanı verimli kullanmak da yaşam kalitesini yükseltmek demektir (Sabuncuoğlu ve Paşa, 2002, s.5).

Fry (2000, s.20) zamanı her gün her insana eşit şekilde verilmiş bir para şeklinde tanımlamıştır. Belli bir çerçeve içinde, bir kaynağın yerine başka bir kaynak konulabilir. Fakat, zamanın yerine konulabilecek bir başka kaynak yoktur (Sabuncuoğlu vd., 2010, s.3). Zamanın başka kaynaklardan bir başka ayrımı da kullanılsa da kullanılmasa da ortadan kalkması ve yok olmasıdır. Bu da şu demektir: Kaynağın niteliği onun ne derecede kaliteli kullanıldığına bağlıdır. Zaman, satın alınmak zorunda olmayan bir kaynaktır. Sabahları uyandığınız zaman zaten yeni bir yirmi dört saat kazanmaktasınız. Çoğu kişi bir şeye mal olmayan ya da çok az çaba sarf edilerek elde edilen şeylere çok fazla değer vermemektedir. Şayet zamanı satın almak mecburiyetinde kalsalardı, herhalde zamana şu an verdikleri değerden çok daha fazlasını verirlerdi (İşcan, 1999, s.27).

Söylenmiş olan deyim ve atasözlerinden insanların zaman konusunda farklı algılamalar içerisinde olduklarını görebiliriz. “Zaman her şeyin ilacıdır” ifadesinde geçip giden zamana kayıtsız olunması şeklinde sonuca ulaşılabilenken, “vakit nakittir” ifadesinde zamanın gereksiz yere tüketilmemesine dikkat çekilmektedir. Söylenmiş olan bu sözler, zamanın algılanmasının göreceli olduğunu göstermektedir. Zaman, ölçülebilir ve doğrusal olmasına rağmen zamanın bireylere göre anlamı değişebilmektedir. “Zaman öldürmek” ifadesini söylemiş olduğumuz etkinliklerimizde bize göre anlamı olmayan birkaç saat, işimiz ile alakalı alınacak ve uygulamak mecburiyetinde kaldığımız kararların yönünden bakıldığı zaman başarı ve başarısızlık arasında bulunan ince çizginin hatlarını meydana getirecektir. Böyle bir aşamada “Keşke birkaç saatim daha olsaydı da kararımı, konuyu daha iyi inceleyerek verebilseydim” gibi bir ifade kullanmak için artık çok geç olmuş

olacaktır. Başarısızlık söz konusu olduğunda, kararı alıncaya dek geçen süre içerisinde boş olarak harcanmış olan zaman birimleri, gözlerimizin önünden geçecektir (Özçelik, 2006, s.1). Zaman değerli bir kaynaktır. Zamana yaklaşma biçimi ve zamanı harcama şekli; başarı veya başarısızlık arasında bulunan noktayı saptayacak, sağlıklı ya da stresli, depresif bir kişi olmanıza sebep olacaktır (Smith, 1998, s.12).

Yukarıda verilen açıklamalara bakıldığında zamana ayrı anlamlar yüklenmiştir. “Zamanım yok, zaman geçmiyor, zaman çabuk geçiyor” gibi ifadeleri fazla dile getirir ve başkalarının da dile getirdiğine şahit oluruz. Zamanın ne olduğundan ziyade zamanı yaşayıp anlam katıyoruz. Zaman kimi zaman bize göre para olur, bazen sınırlı olur, kimi zaman değerli bir kaynak olur. Fakat zamanı ne yazık ki para aracılığıyla elde edemiyoruz. Kalan zamanı depolama, ödünç alma, ödünç verme gibi durum da söz konusu değildir (Küçük, 2014, s.11).

2.1.1.2. Zaman yönetimi kavramı. Zaman yönetimi kavramı, Yunanca kronolojik zaman manasına gelen kronosla uğraşır. Kronos zamanı, doğrusal ve ardışık özellik göstermektedir. Saniyenin hiçbirisi herhangi bir başka saniyeden daha kıymetli değildir. Hayatlarımızın ritminin temelini saat belirlemektedir. Halbuki dünyada öyle büyük kültürler mevcuttur ki, hayata “uygun zaman” ya da “kaliteli zaman” yani kairos paradigmasından yaklaşırlar. Zaman, yaşanması gereken bir şeydir. Doğrusal olmamakla birlikte varoluşsaldır. Kairos zamanının temeli, ne kadar kronos zamanı kullandığınızdan ziyade, ne kadar değer kazandığınızdır. “Zamanın iyi geçti mi?” cümlesini sorarken kullanmış olduğumuz dil, kairos zaman kavramını yansıtmaktadır. Belli bir biçimde kullanılan kronos zamanının miktarını soramayız, o zamanın değerini ve kalitesini sorarız (Covey, 2009, s.28).

Doğrusu birey zamanı yönetmez, yönetemez! Çünkü akrep ve yelkovanın hareket etmesi bizim kontrolümüzün dışında gerçekleşir. Akrep ve yelkovan durmadan hareket halindedir; biz ne yapsak da, zaman daha önceden belirlenmiş bir hızla ilerleyip gider. Asıl mesele saati yönetmeye çalışmak değildir. Aslolan kendimizi zaman içinde yönetebilmektir (Mackenzie, 1989, s.15).

Zaman yönetimi, çıkış yolu bulmaya çalışırken karşınıza çıkmış olan yüksek bir duvara tırmanmaktansa o yüksek duvarın etrafını dolaşarak daha kolay bir çıkış yolu

bulmak gibidir (Fry, 2000, s.110). Bir başka ifade ile zaman yönetimi, herkese göre eşit belli zaman parçalarında bireyin kendi kendisini zaman içinde yönetmesine denir (Tutar vd., 2003, s.3). Zaman yönetimi; bireyin iş ve özel yaşamında başarılı olabilmesi için ve önüne gelen fırsatları değerlendirebilmesi için zamanı denetleyebilmesi ve zamanı etkili bir şekilde kullanabilmesidir. Aynı bilgi ve becerilere sahip olan insanların hayattaki başarısını ayıran şey zamanı yönetebilmesidir. Zaman yönetimi bireyin öncelik verdiklerini saptamasını, bazı yöntem ve teknikleri kullanmasını icap eder (Yenilmez, 2010, s.19). Önemli ve önemsiz olanı ayırt etmek, zaman yönetiminin en önemli kuralını oluşturur (Fry, 2000, s.24).

Ayrıca zaman yönetimi, analizlerden ve planlamadan yararlanmayı da gerektirir. Zaman yönetimi kurallarını algılayabilmek ve uygulamaya koymak için, yalnızca zamanın nasıl kullanılacağını bilmek yeterli değildir. Zamanı akıllı bir şekilde kullanırken ne gibi sorunlarla karşı karşıya gelineceğinin ve bu sorunların nedenlerinin de bilinmesi gerekir. Aynı zamanda zaman yönetimi bireysel bir süreci kapsar. Yani çalışma şeklinize ve çalışma şartlarınıza uygun olması gerekir (Haynes, 1999, s.3).

2.1.2. Zaman yönetimi teknikleri.

2.1.2.1. Etkili zaman yönetimi için hedeflerin belirlenmesi. Hedefleri belirlemek ve o hedeflere ulaşmak, zamanı verimli kullanmada başta gelen bir yere sahiptir. Eğer ki ne yapacağınızı bilmiyorsanız, bir işe nereden başlamanız gerektiğini de bilemezsiniz. Fakat nelerin önemli ve nelerin yapılması gerektiğini bilerseniz olayların size hükmetmesinin önüne geçer siz olaylara hükmedersiniz. Böylece, yapmanız gerekenlere erişme olanağı da bulursunuz. Hedef belirlemek oldukça yararlıdır.

Dikkatinizi belirlemiş olduğunuz doğrultuda odaklamanıza, belli bir zaman diliminde ne yapılması gerektiğini planlamanıza, başka bireylerin olup biteni anlamalarına ve burada nasıl bir konumda bulunabileceklerini anlamalarına yardımcı olur. Eğer hedeflerinizi bilerseniz, zaman kayıplarının önüne geçmiş olursunuz. Hedefleri iyi bir şekilde belirlemek için erişmek istediğiniz hedef ile ilgili kafa yorun. Aklınızdan

geçenleri bir başka kişiyle tartışın. Yapmaya karar vermiş olduğunuz şeyleri bir kağıda yazın (Keenan, 1996, s.17-18).

2.1.2.2. Etkili zaman yönetimi için planlama. Bazı kişiler planlamada başarılı iken bazı kişilerse başarısızdır. Bazı kişiler de çeşitli aktivitelere tutulmuşlardır ve planlama yapmaya zaman bulamadıklarını öne sürerler. Oysaki planlama, kısıtlı olan zamanın stresinden kurtulmak için bir anahtardır. Bu, geleceğinize yön vermenin bir yoludur. Planlama bulunduğunuz yerden varmak istediğiniz yere nasıl ulaşılacağını gösterir. Bir de planlama, hedeflediğiniz yere ulaşabilmeniz için ihtiyaç hissedeceğiniz kaynakları tanımlar (Haynes, 1999, s.29).

2.1.3. Öğretmen adaylarının karşılaşılabilecekleri zaman yönetimi tuzakları. Zamanı iyi değerlendirmememize neden olan veya sosyal ilişkilerden, kişisel ve kültürel özelliklerden kaynaklanan ve zaman kayıplarına neden olan faktörlere zaman tuzakları denir (Tutar vd., 2003, s.60). Gün içinde karşı karşıya gelinen planlanmamış olaylar “zaman tuzakları”nı oluşturmaktadır ve bu durum her gün yaşanmaktadır. Çok acil veya eğlenceli bir şekilde göze göründükleri için bazı zaman tuzaklarına yakalanabilirsiniz hatta zaman tuzağına yakalandığınızı dahi anlamayadan bütün zamanınıza el koyuverirler (Fry, 2000, s.31). Öğretmen adayları da karşılaşılabilecekleri zaman tuzakları hakkında bazı bilgilere sahip olursa böyle durumlar karşısında zamanlarını ziyan ettirmemek için oldukça fazla çaba göstereceklerdir. Zaman tuzakları, kişiden kaynaklanan zaman tuzakları ve çevreden kaynaklanan zaman tuzakları şeklinde incelenmiştir.

2.1.3.1. Kişiden kaynaklanan zaman tuzakları. İnsanların kişilik yapıları, alışkanlıkları, biyolojik ritimlerinin farklı oluşu zaman yönetimine olan yaklaşımlarını değiştirebilir. İnsanlar bilinçli bir şekilde veya bilinçsiz bir şekilde zaman yönetimine engel olabilirler (Ardıç, 2010, s.63).

İnsanlar aile yaşamlarında, iş yaşamlarında ve toplum içinde zamanlarını yönetmek için devamlı çaba içindedir. Uyku, dinlenme, kitap okuma, müzik dinleme, aile fertleri ile ilgilenme, televizyon seyretme, spor yapma gibi birçok faaliyet için kişisel

zamanlarını planlamaya çalışırlar ve zamanlarını daha etkin daha verimli kullanmak için çaba harcarlar. Fakat birçok insan zamanını nasıl kullanması gerektiğini bilemediği için ve zamanını yönetemediği için birden çok faktörün etkisi altında kalmaktadır (Özdemir, 2006, s.76). İnsanın kendi inancının, tutumunun ve davranışlarının sonucunda kişiden kaynaklanan zaman tuzakları ortaya çıkmaktadır. İnsanın otokontrolünü geliştirmesi ve davranışlarının kabul sınırlarında olması, kişiden kaynaklanan zaman tuzaklarını ortadan kaldırmaya yardımcı olur. Kişiden kaynaklanan zaman tuzakları farklı sebeplerden kaynaklanabilir (Tutar vd., 2003, s.65). Burada bazı kişiden kaynaklanan zaman tuzaklarından bahsedilmiştir.

2.1.3.1.1.Öz disiplin eksikliği. Dıştan bir güç tarafından denetim ve korku olmadan, insanın içinden gelmesiyle ve sebeplerini kavramasıyla, hakiki olan davranışları seçim yeteneğine öz disiplin denir. Öz disiplin, yaradılıştan gelen bir özellik değildir. Zaman içinde yaş, tecrübe ve eğitim aracılığıyla elde edilir (Tutar vd., 2003, s.67).

Öz disiplini olmayanlar asıl yapmaları gereken vazifeleri, önemli ve önceliği olan işleri yapmak için hiçbir şekilde harekete geçemezler. Öz disiplin yokluğu sebebiyle bireyler verimlerinin yüksek olduğu saatleri daha az öncelikli işler için ayırmakta, işleri ertelemekte ve zamanlarını verimli kullanamamaktadır. Kişisel zaman yönetiminde öz disiplini gelişmiş insanlar, daha başarılı olmaktadır. Çünkü zamanını etkili bir şekilde kullanamayan kişilerin ortak problemi, öz disiplin eksikliğinden kaynaklanan durumlar nedeniyle büyük zaman kayıpları yaşamalarıdır (Karaoğlu, 2006, s.70).

İş ile alakalı aktivitelerin dışında, iş ile alakası bulunmayan bazı aktivitelerle de günlük yaşamda karşı karşıya gelinmektedir. Bu aktiviteler yerine göre gerekli olmakla beraber öz disiplinin olmamasında birer zaman tuzağına dönüşüp bizim verimliliğimizi etkilemektedir. İşe başlamadan çok önemli olmayan işlerle meşgul olunması, gazetelere bir bakayım denilmesi ve çocuğun, eşin, komşunun, arkadaşların kesintiye uğratmış olduğu zamanların tümü kayıp zamanlardır (Karaoğlu, 2006, s.71). Öğretmen adayları da öz disiplin eksikliği sebebiyle zaman düşmanlarına yakalanmamak için kendi denetimlerini kontrol altında

bulundurulmalıdır. Yoksa ciddi zaman kayıpları meydana gelir ve bu yaşanan kayıp zamanın dönüşü yoktur.

2.1.3.1.2. *Önceliklerin belirsizliği.* On tane öncelik bir arada olamaz. Şayet on önceliğiniz bir arada ise, hiçbir önceliğiniz yok demektir (Scoat, 1995, s.25). İnsanların zamanı kafalarında bulunan işlerin hepsini yapmaya yetmez. Herkes vaktinin olmamasından ve işlerini yetiştirememesinden devamlı sızlanmaktadır. Bundan dolayı yapılacak olan işin bir önceliğe göre yapılması icap etmektedir. Fakat kişilerin öncelikleri saptaması kolay değildir. İşlerini önem sırası bakımından ayıramayanlar genellikle işin altından kalkamama sorunuyla karşı karşıya gelirler (Özdemir, 2006, s.76). Bu türden sorunlarla burun buruna gelmemek ve zor anlar yaşamamak için öncelikleri belirlemek büyük önem arz etmektedir. Tablo 1’de zaman yönetimi ile ilgili bilgi verilmiş ve açıklamaları yapılmıştır.

Tablo 1.

Zaman Yönetimi Tablosu

	Acil	Acil Değil
Önemli	I Krizler Çözüm bekleyen sorunlar Belli bir sürede tamamlanması gereken projeler, toplantı ve hazırlıklar	II Hazırlık yapma Önlem alma Değerlerin belirlenmesi Planlama İlişki kurma Kendini yenileme Güçlendirme
Önemli Değil	III Amaçsız telefon görüşmeleri, ziyaretler Bazı mektuplar, bazı raporlar Bazı toplantılar Hemen yapılması gereken bazı işler Popüler etkinlikler	IV İvır zıvır işler Bazı telefonlar Zamanı boşa harcayan işler “kaçış” etkinlikleri İlgisiz yazışmalar Aşırı tv izleme

Covey, S.R. (2009). *Önemli İşlere Öncelik* (O. Deniztekin, Çev.). İstanbul:Varlık Yayınları. s.38

I. bölge, “acil” ve “önemli” işleri temsil etmektedir. Bu bölgede vakit geçirmek gereklidir. Bu kısım faaliyetleri yönettiğimiz, üretim yaptığımız, tecrübe ve yargı kabiliyetimizi birden çok gereksinime ve engelle cevap verebilmek üzere araya

kattığımız bölgedir. Fakat bir taraftan da birden çok mühim faaliyet, geciktirildiğinden veya yeterli tedbir alınmadığından ve plan yapılmadığından aciliyet kazanmaktadır.

II. bölge, “önemli” olan fakat “acil olmayan” faaliyetleri kapsamaktadır. Bu kısım kalite kısmıdır. II. bölgeye önem vermemek, I. bölgeyi büyüterek, vakitlerinin hepsini burada tüketenler açısından gerginlik, tükenmişlik ve bunalımlara sebep olur. II. bölgeye yatırım yapılması ise I. bölgede bulunan planlama ihtiyacını azaltmaktadır, daha evvelden önlem almak birden fazla faaliyetin aciliyet içermesini engellemektedir. II. bölge bize gelmez, bizim II. bölgeye gitmemiz gerekir. Bu bölge kişisel liderlik alanını oluşturmaktadır.

III. bölge “acil” fakat “önemsiz” şeyleri kapsamaktadır. III. bölge, I. bölgenin neredeyse hayaletidir denilebilir. Bu kısım yanıltma bölgesidir. Burada acil durumlar, bir önem yanılgısı oluşturur. Ama gerçek faaliyetler, önemliyse, sadece başka biri açısından önem taşıyan şeylerdir. III. bölgede başka kişilerin önceliklerine ve isteklerine karşılık vermek için birçok vakit harcarız; fakat kendimizi birinci bölgede zannederiz.

IV. bölge, “aciliyeti ve önemi olmayan” etkinlikleri kapsamaktadır. Bu bölgede gereksiz zaman harcanır. Gerçi bu bölgede vakit tüketmememiz gerekmektedir. Fakat I. ve III. bölgelerdeki koşuşturmacalardan öyle yorgun kalırız ki, yalnızca ayakta kalmak amacıyla IV. bölgeye “kaçarız”. IV. bölgede de bulunmak, hayat devam ettirmek değil, yozlaşmaktır (Covey, 2009, s.39-40).

Vaktinizi iyi değerlendirmek istiyorsanız, önceliklerinizi saptamanız gerekir. Belirlemiş olduğunuz tüm öncelikler kendinize ait olmalıdır. Başarılı bir öncelik saptamanın kuralları şöyledir:

1. İlk önce organizasyonun önceliklerini anlamak için görev tanımını okuyun. (Eğer organizasyonun görev tanımı mevcut değilse ya da sizin amacınıza uygun düşmüyorsa, etkili bir şekilde öncelik saptayabilmek için kendiniz bir görev tanımı oluşturun.)
2. Acil demek, belirtilen vakte kadar bir işin yapılmamış olması onu yapmayı değersizleştirir demektir.
3. Kendinize uygun aciliyet durumları saptayın.
4. Bir görev, organizasyonun görevini yerine getirmesine yardımcı oluyorsa önemlidir.

5. Destek görevleri, organizasyonun mevcut durumunu koruyan önemli görevlerdir. Aksilik çıkmayan ve risk taşımayan bu tür görevler iş tanımınızın bir parçasını oluşturmaktadır.
6. Gelişmeli görevler, organizasyonu görev tanımına uygun olarak ulaşmak istediği doğrultuda götürür. Risk taşırlar ve başarısızlıkla sonuçlanabilirler, fakat başarılı olduğu zaman da bir organizasyonu ileri taşırlar.
7. Görevlerinizi hep aşağıda belirtilen altı kategoriye ayırarak başlayın:
 - Acil fakat önemsiz
 - Acil değil ve önemsiz
 - Acil destek görevleri
 - Acil gelişmeli görevler
 - Acil olmayan destek görevleri
 - Acil olmayan gelişmeli görevler
8. Yaşamınızın kontrolünü elinize alın. Hayattan ne istediğinizi bilin. Önceliklerinizi belirlemede bu bilgiyi göz önünde bulundurun.
9. Aşağıda belirtilen kuralları kullanarak günlüğünüz üzerinde kontrol sağlayın:
 - Yalnızca tek bir günlük
 - Yalnızca gerek duyduğunuz tarihleri taşıyın
 - Büyük bir günlük alın ve açık bir biçimde yazın
 - Lüzumsuz bilgileri atın
 - Önce işinizi yapmak için gerek duyduğunuz zamanı ayırın
10. Önceliklerinizi belirledikten sonra önceliklerinize bağlı kalın. Önceliklerinizi, yalnızca ek bilgi sahibi olduğunuz zaman değiştirin (Allan, 2004, s.92-93).

2.1.3.1.3. Düzensizlik. Çalışma ortamınız eğer iyi düzenlenmemişse, siz bunun farkına bile varmadan zaman ziyanına sebep olabilir (Adair ve Adair, 1999, s.96). Masanız çoğunlukla, yapmanız gereken işler veya yapmak istediğiniz işleri geliştirmeniz gereken bir yer olmaktan çok, kimi kağıtlarınızı, az kullandığınız malzemelerinizi koyduğunuz bir yer haline dönüşebilir (Josephs, 1997, s.61).

Masanıza otururken şöyle bir göz atın. Masanızın üzerinde kağıtlar, mektuplar ve dosyalar yığılmış bir vaziyette mi? Eğer yığın varsa bu yığın üzerinizde baskı kurar ve gerginliğinizi arttırır (Adair & Adair, 1999, s.99).

Masayı, ihtiyaçlar doğrultusunda verimli ve etkin kişisel çalışma alanı halinde düzene koymak kayda değer bir zaman kazandırıcı faktör olabilir (Josephs, 1997, s.61). Masanızı temiz ve düzenli tutmak için şunlar yapılabilir: Elinizdeki proje dışındaki işlerle alakalı olan tüm şeyleri masanızdan uzaklaştırın. Elinizde bulunan işi bitirip hazır oluncaya dek başka kağıtların masanıza getirilmesine izin vermeyin. Elinizde bulunan görevi tam olarak tamamladıktan sonra bir sonraki göreve geçiş yapın. Önem sırasına göre belirlediğiniz işlere bir göz atın ve bir sonraki görev üstünde çalışmaya başlayın (Mackenzie, 1989, s.90).

2.1.3.1.4. Yetersiz planlama. “Balık tutmak amacıyla ırmağa gitmek yeterli değildir, yanınızda ağ da götürmelisiniz” der eski bir Çin atasözü. Yani; plansız hedef, yalnızca bir rüyadır (Scoat, 1995, s.182). Plansız olma, çalışmalarını zamanında yetiştirememeye ve zamanın israfına sebebiyet verir. Plansız bireyin bir hedefi ya da amacı olmayabilir. Oysaki hedefi olmayan bir gemiye hiçbir rüzgar fayda sağlayamaz. Planın en kötüsü bile bazen plansız olmaktan daha iyidir. Plansızlık durumunda karşımıza çıkan imkanları görme ve bu imkanları değerlendirme fırsatını elimizden kaçırabiliriz (Andıç, 2009, s.32).

Planlama, zaman yönetiminin yaşamsal unsurlarından biridir. Ne kadar sürede, işlerinizi nasıl ve ne zaman yapacağınızı bilerseniz eğer, hem özel hem mesleki yaşamınızda daha fazla başarı gösterebilirsiniz (Smith, 1998, s.43). Her gün ayrıyeten bir saat elde etmek ve özel hayatınızın, işinizin ve faaliyetlerinizin her aşaması için karar vermiş olduğunuz amaçlara erişmek istiyorsanız, planlama yapmak şarttır (Josephs, 1997, s.30). Kişi gelecekte ne yapacağını bileceği için hiç vakit kaybetmeyecektir bu da plan yapmanın üstünlüklerindendir (Fry, 2000, s.88).

Sonuç olarak, zamanı iyi yönetmek ve yapılması gereken işleri zamanında bitirmek amacıyla plan yapmalıyız. Plan, hangi işin ne vakit yapılması gerektiğini gösteren bir yazılı belgedir. Devamlı olarak tutmuş olduğunuz bir kaydınız olmadan, neyi ne zaman yapmanız gerektiğini bilmeniz imkânsızdır. Bu yüzden kendi kendinize şu

ifadeyi aşılamalısınız: “Eğer bir şey planlarsam, onu mutlaka yazmalıyım” (Fry, 2000, s.42).

2.1.3.1.5. Bireysel hedeflerin belirsizliği. Hayatınızda ulaşmak istediğiniz şey nedir? Pek az kişi bu soruya tam olarak cevap verebilmiştir, fakat ulaşmak istediğiniz şeyi bilmezseniz, kendinizi başka bir noktada bulabilirsiniz. Ulaşmayı istediğimiz şeyi bilmezsek zamanı iyi bir şekilde kontrol edemeyiz. Hedefler, zamanı anlamlandırır ve yapılması icap eden seçimlere bir iskelet oluşturur. Hedefler net olmazsa, zamanı iyi kullanmaktan söz etmek anlamsız kalır (Scoot, 1995, s.171).

Hedefler, belli bir süre sonunda ulaşmayı düşündüğümüz şeylerdir. Hedefsiz bir şekilde yaşamak ve çalışmak bir anlam ifade etmeyecektir. Nereye, niçin ve nasıl gideceğimiz konusunda düşünmemize yardımcı olan ve hayatımıza yön veren bir bakış açısı kazanmamızı sağlayan hedefler herkes için farklıdır. Kişisel hedefleri bulunmayanlar bilinçli bir şekilde davranıp planlama yapamayacaklarından zamanlarını verimli olarak kullanamayacaklardır (Özdemir, 2006, s.81).

Hedefler arasında bağlantı kurarak hedeflerinizi canlı tutabilirsiniz. Bu bağlantıyı hedef piramidi yaparak kurabilirsiniz:

- a) Bir kağıdın en üst kısmına hedefinizi yazınız. Bu hedef uzun sürede elde edeceğiniz bir hedeftir ve piramidin en tepesinde bulunmaktadır (Fry, 2000, s.75).
- b) Uzun sürede ulaşılabilecek olan hedefin altına orta sürede ulaşılabilecek hedeflerinizi yazınız. Bu hedefler, sizi temel amacınıza ulaştıracak olan adımlardır.
- c) Orta sürede ulaşacağınız hedeflerinizin altına kısa sürede ulaşabileceğiniz hedefleri yazınız. Bu hedefler çok kısa sürede ulaşılabilecek küçük adımlar olmalıdır (Fry, 2000, s.76).

Hedef belirleme yaşamın bir parçası haline dönüştürülmelidir. Fakat belirlenen hedeflerin, yeteneklere uygun olması göz önünde bulundurulmalıdır (Fry, 2000, s.77). Hedefleri elde edememenin birçok sebebi mevcuttur. Bazen koyulmuş olan hedefler gerçekçi olmamaktadır. Yaratılmış olan beklentiler, öz bilincimizin ortaya koyduğu bir şey değildir. Bazen belirlenmiş olan hedeflere ulaşmaya çalışılır; fakat bu süreçte ya şartlar değişir ya da biz (Covey, 2009, s.152).

2.1.3.1.6. *Erteleme*. “Erteleme” oldukça etkileyici bir sözdür. Fakat “ertelemek” kişiyi güçsüz hale getiren bulaşıcı bir hastalıktır. Ertelemek, yapılması gereken işi sonraya bırakmanın resmen bir sanata dönüştürülmüş şeklidir (Scoot, 1995, s.28). Yapılması gereken işi erteleyip “daha sonra yaparım” düşüncesiyle kendimizi meşgul etmek zamanın verimli bir şekilde kullanılmasına engel oluşturmaktadır (Özdemir, 2006, s.77). Ertelemeden kurtulmak için önce neyin ertelenmekte olduğunu ve ertelemenin nedenini tam olarak belirlemek gerekir (Allan, 2004, s.110). Erteleme şu nedenlerden kaynaklanmış olabilir:

- Yapmaktan nefret edildiğinden
- Görevin sonuçlarından korkulduğundan
- Nasıl yapılacağının bilinmediğinden
- Yapmaktan zevk alınmadığından (Allan, 2004, s.112).

2.1.3.1.7. *Mükemmeliyetçilik*. İnsanlar yapmış oldukları işlerin mükemmel olmasını ister. Kimi zaman işler insanın olmasını beklediği şekilde olmayabilir. Kimi zaman insan kendinden oldukça üstün başarı bekleyebilir. Kimi zaman da insanın koymuş olduğu amaçları gerçekçi olmayabilir. Böyle tutumlar, insanın mükemmeliyetçi olduğunun kanıtıdır. Mükemmeliyetçi insan, işler yolunda gitmediği zaman büyük bir hayal kırıklığı içinde bulur kendini, yaptığı işlerden elini çeker, umutsuzluğa düşer. Mükemmeliyetçi insan, gerçekçi olmayan hedefler belirlediği için yapmış olduğu işlerden bir türlü memnun kalmaz, yüksek beklentileri olmasından dolayı bir türlü harekete geçemez. Bu nedenle iyi yapabileceklerini dahi “mükemmeli başaramamak” gibi bir korkudan dolayı, yapılabileceğinden de kötü bir şekilde yapar veya hiç yapamaz. Zaman yönetimi açısından da “mükemmel” olma şeklinde hedef saptamak hayal kırıklığı ile eş anlamlıdır. İnsan, hedefleri belirlerken esnek davranmalı ve olabilecek aksaklıkları göz ardı etmemelidir (Türe, 2013, s.21).

2.1.3.1.8. *“Hayır” diyememek*. En önemli zaman tuzaklarından biri de “hayır” diyemeyerek zamanımızı yapılması gereken işler varken başka işlere ya da kişilere harcamaktır (Özdemir, 2006, s.77).

Hayır diyememe gibi bir sorununuz varsa, bunun nedeni genel olarak, hayır dediğiniz zaman kişiyi reddettiğinizi düşünmenizden kaynaklanmaktadır (Allan, 2004, s.108). Hayır demeyi öğrenirseniz evet dediğiniz zaman daha fazla yardımcı olursunuz. Hayır demeyi öğrenmediğiniz sürece size karşı saygı gösterilmeyecek, size karşı değer verilmeyecektir fakat görev listenizin de sonu gelmeyecektir. Belki de bütün işleri halletmeyecek, sonra da memnun etmek için uğraştığınız insanları kızdıracaksınız (Allan, 2004, s.136).

“Hayır” denilmesi “Yapmamı istediğiniz işi şu anda yapamam” anlamına gelmektedir. Hayır demenin en iyi yöntemi muhatap olduğunuz kişinin şahsen alınmayacağı ya da kırılmayacağı biçimde ve yapıcı bir şekilde ifade etmektir (Allan, 2004, s.108). Hayır demek bir yaşam tarzıdır. Sonuçta daha az yapılır; fakat daha iyisi yapılır (Allan, 2004, s.134-135). Öğretmen adaylarının da “hayır” denilmesi gereken yerde “hayır” diyebilmeleri onlar için zaman kazandırabilir.

2.1.3.1.9. Olumsuz kişisel tutum. İnsanların duygusal becerilerini meydana getiren psikolojik halleri insanların etkin ve verimli biçimde çalışmasına etki eder. Fakat içinde oldukları duygusal yönden karışıklık ise onların olumsuz bir kişisel tutum içine girmelerine neden olarak verimli bir şekilde çalışmalarını engeller. Olumsuz kişisel tutumun insanlar üzerinde yaratmış olduğu umutsuzluk, güvensizlik, huzursuzluk ve belirsizlik gibi durumlar insanın zamanını etkin bir şekilde kullanmasına engel olmaktadır (Özdemir, 2006, s.78).

2.1.3.1.10. Alışkanlıkların kontrolünde olmak. Düşünsel etkinliklerin körelmesine neden olan, yapılan işin kıymetini azaltan ve esiri durumuna gelmiş olan zararlı alışkanlıklar zaman kaybına sebebiyet verir (Özdemir, 2006, s.80).

Mesela sigaranın ciddi anlamda zaman kaybettiren bir alışkanlık olduğunun farkına varmak gerekir. Sigaranın, kullanılan süre içinde yapılacak olan kaç tane işi engellediğinin de bilincinde olmak gerekir (Gözel, 2009, s.41). Öğretmen adaylarının da zamanlarını ziyan eden alışkanlıklarını belirleyerek bunları kontrol altına almaları zaman kazanmalarını sağlayabilir.

2.1.3.1.11. *Gereğinden fazla kendini işe adamak.* Kendini aşırı bir şekilde işe adayan insanlar; ailesine, arkadaşlarıyla yapılacak olan aktivitelere, eğlenmek amacıyla gerçekleştirilen spor aktivitelerine zaman ayıramamaktadır. Bu tür kişiler ne yazık ki zamanlarını iyi yönetememektedir. Yani kendini gereğinden fazla işe adanmış olan kişiler, zamanlarını etkin ve verimli bir biçimde yönetemeyerek sahip oldukları zamanlarını israf etmektedir (Gözel, 2009, s.39).

2.1.3.1.12. *Hafife alma ve önyargılar.* İnsanın kendine güvenmesi iyi bir özelliktir; fakat insanın kendine aşırı güven duyması, insanlara ve işlere karşı laubali ve boş vermişlik hissiyatı meydana getirebilir. Bu durum ciddi anlamda bir kişisel zaman tuzağıdır. Hafızasına fazlaca güvenenler “Aklımda tutabilirim, unutmam” düşüncesiyle not almayı tercih etmezler ve böyle yaparak yapılacak olan işleri unuttur, eşyalarını arar ve kendi kendine zamanını kaybeder. Bunun gibi “Ben bunu başaramam, bu iş bana göre değil” zihniyetindeki kendine güvensizlik bir işe başlayamamaya sebep olur. Bu durum yapılmaya başlanılmayan işlerin daha çok zaman kaybettirmesine sebep olur (Küçük, 2014, s.20-21).

Kişiler kendilerine duymuş oldukları aşırı güvenden ötürü bazı zamanlar yapacakları işlere önem vermezler ya da yapacakları işleri hafife alırlar. Bu şekilde bir hissiyata kapılan insan harekete geçmek için sebep bulamaz ve yapması gereken işi erteleme davranışı gösterir. Yapılması gereken işlerin kolay veya vaktin önemsizliği gibi bir önyargı da insanları yapılması gereken işin ciddiyetini anlamaktan alıkoyarak sonra yaparım zihniyetiyle hareket etmeye yönlendirir. Ne yazık ki zaman, hafife almaya gelmez. Çünkü hiçbir insan zamanı etkileme gibi bir güce sahip değildir. Zaman sürekli bir şekilde akıp gitmektedir. Geleceğin belirsizliğini akla getirmeden yapılması gereken işleri hafife almak ve zamanın önemsizliği gibi bir önyargıyla uygun vakit varken yapılması gereken işleri yapmamak insanları yanıltan bir zaman tuzağıdır (Özdemir, 2006, s.80).

2.1.3.1.13. Acelecilik. Aceleci bir şekilde işler yapıldığında, yapılan işlerin hedefler ile uyum içinde olup olmadığı, doğruluğu, öncelik sırası ile ilgili düşünme fırsatı kalmaz. Hızlı bir şekilde işler halledilmeye başlanır fakat işin belli bir kısmı yapıldıktan sonra veya iş bitiminde beklenen sonuçlar elde edilememişse harcadığımız zaman ve buna bağlı maliyet yanlış iş yapmanın bedeli olacaktır. Yani acelecilik zaman kaybı yaşatan ve bizi risk almaya mecbur bırakan bir yaklaşımdır (Karaoğlu, 2006, s.86).

2.1.3.2. Çevreden kaynaklanan zaman tuzakları. Burada çevreden kaynaklanan zaman tuzaklarından davetsiz misafirler, telefon görüşmeleri, rutin ve gereksiz işler ve yetersiz iletişimden bahsedilmiştir.

2.1.3.2.1. Davetsiz misafirler. Davet edilmeden gelen misafirler büyük bir zaman israfına yol açar. Sosyal sohbetler; beynin dinlenmesini sağlar ve takım oluşumunda yardımcı olur bu açıları biraz sosyal sohbet gereklidir fakat yapılan sohbetlerin tümü işe yarar diye kendinizi kandırmanın anlamı yoktur çünkü bazı sohbetler işe yaramaz (Allan, 2004, s.250).

Hesapta olmayan misafir zaman programını bozacaktır. Çünkü hesapta olmayan misafirle geçirilen süre, bir başka işin yapılması için planlanmıştır. Beklenilmeyen bu misafir ayarlamış olduğunuz çalışma planını bir süre durduracak ve ziyaret ettiği zaman kadar bir zaman kaybına sebep olacaktır. Bu yüzden önceden planı yapılmamış bu ziyaretçilerin olabildiğince önüne geçilmelidir (Karaoğlu, 2006, s.88).

2.1.3.2.2. Telefon görüşmeleri. Telefon esasen vakit kazanmayı sağlayan teknolojik araçtır. Fakat genellikle vakit kaybettiren bir araç haline gelmektedir. Bazıları arayan herkesle uzun uzun konuşur.

Bazı kişiler ise arayanla tam olarak ilgilenemedikleri için tekrar tekrar aranır. İnsanların kontrol altına alamadığı telefon konuşmaları zamanlarını israf eden önemli etkenlerdendir (Özdemir, 2006, s.85).

Bazıları arayan herkesle uzun uzun konuşur. Bazı kişiler ise arayanla tam olarak ilgilenemedikleri için tekrar tekrar aranırlar. İnsanların kontrol altına alamadığı telefon konuşmaları zamanlarını israf eden önemli etkenlerdendir (Özdemir, 2006, s.85).

Telefon konuşmalarının genelinde, konuşan kişiler söyleyecekleri şeyleri daha önceden planlamadıkları için zamanı boş yere harcarlar (Allan, 2004, s.188). Size biri telefon ettiği zaman, siz dezavantajlı durumda olursunuz. Konuşma yapmadan önce düşünmek için vakit arıyorsunuzdur belki. Zihninizi toparlamak için konuşmak durumunda olmadığınız havadan sudan ve genel şeylerden konuşmayın. Bir konuşma yapmanın gerektiğini belirleyin, anahtar konuları tespit edin ve yeniden telefon edin. Bu vakti israf etmek gibi gelebilir; fakat yapılacak telefon konuşmasına hazır hissetmiyorsanız zamanı kullanmanın en verimli yöntemidir (Allan, 2004, s.190).

2.1.3.2.3. Rutin ve gereksiz işler. Rutin; çeşitlilik göstermeyen, alışlagelmiş bir düzen içerisinde yapılan demektir (Özçelik, 2006, s.5). Yapılacak olan faaliyetlere herhangi bir şekilde olumlu katkı sağlamayan işler gereksiz işlerdir. Bu yüzden gereksiz işler yapıldıkları zaman ve üzerinde önemle durulduğu zaman, zaman israfına sebep olurlar (Özdemir, 2006, s.85).

2.1.3.2.4. Yetersiz iletişim. İletişim, bir düşünce veya bir fikrin bireyler arasında aktarılmasıdır. Zayıf bir iletişim zaman kaybına neden olur, verimsiz bir iletişimse çok fazla zaman alır (Allan, 2004, s.175). İletişim iyi bir şekilde olmazsa verimlilik azalacak, zaman israfı olacak ve ziyan olan vaktin hiçbir şekilde geri dönüşü mümkün olmayacaktır (Gözel, 2009, s.44). Etkin olmayan bir iletişim süreci, insanların anlatılanın ne olduğunu anlayamamasına sebep olur. Böylece yapılacak işlerin daha uzun bir zamanda yapılmasına veya yapılacak olan işlerin yanlış bir şekilde yapılmasına sebebiyet verebilir (Özdemir, 2006, s.87).

2.1.4. Zaman yönetiminde farklı yaklaşımlar. Düzenli yaşam (kendini toparla) yaklaşımı, hedef belirleme yaklaşımı (başarı), savaşçı yaklaşımı, ABC yaklaşımı, sihirli araç (teknoloji) yaklaşımı, beceri yaklaşımı (zaman yönetimi 101 yaklaşımı), iyileştirme yaklaşımı (öz bilinç), kendini akıntıya bırakma yaklaşımı olmak üzere sekiz adet zaman yönetimi yaklaşımına yer verilmiştir. Bu yaklaşımlar ile ilgili literatür taraması yapılmış ve bulunan bilgilere yer verilmiştir.

2.1.4.1. Düzenli yaşam (kendini toparla) yaklaşımı. Düzenli yaşama yaklaşımı, zaman yönetiminde gün yüzüne çıkmış olan problemlerin çoğunluğunun yaşamımızdaki düzensizliklerden kaynaklanmış olduğunu öne sürer. Genellikle, istenilen bir şey arandığı zaman bulunmaz. Bir şeyler devamlı olarak araya kaynar gider. Genellikle cevap sistemde bulunur; gelen-giden evraklar, veri tabanı sistemleri, hatırlatma, dosyalama gibi. Bunlar nesneleri düzenlemek, görevleri düzenlemek, insanları düzenlemek şeklindeki üç alanda bulunan düzenleme üzerine odaklanır (Covey, 2009, s.356).

İdealiniz, zamanı etkili kullanmak olmalıdır; fakat bu durum kesinlikle bir tutku haline dönüşmemelidir. Beklenmeyen bir duruma göre yapılması icap eden işleri en ekonomik biçimde düzenlemeniz günlük zaman yönetiminin amaçlarındandır. Balık avlamadığınızda ağınızı onarın (Adair & Adair, 1999, s.81).

Güçlü yönleri; düzenli yaşam yaklaşımı zaman kazandırır. Anahtar veya kaybolmuş evrakları arayıp vakit kaybetmeyiz (Covey, 2009, s.357). Yani her şeyin bir düzen içinde olması hayatımızda kolaylık sağlayabilir.

Zayıf yönleri; düzenleme daha büyük hedefler için araç olmak yerine tek başına bir araç haline gelir. Zamanın çok büyük bir kısmı üretim yapmak yerine planlamaya harcanır. Çoğu kişi, planlarla meşgul olduğu için işini yaptığını zanneder, fakat aslında, önemli bir işi tamamlamak yerine ertelemiş olabilir. Aşırıya kaçıldığında, planlama gücü bir zaafa dönüşür. Fazla yapılanmış, kılı kırk yaran, esnek olmayan ve mekanik bir hale gelebiliriz (Covey, 2009, s.357).

2.1.4.2. Savaşçı yaklaşımı. Bu yaklaşım, kendine ayrılan vaktin korunması ile üretim üzerinde yoğunlaşır. Savaşçı yaklaşım kendini korumak, oldukça verimli ve bağımsız çalışabilmek amacıyla vaktine sahip çıkma üzerinde yoğunlaşır. Yalnız kalma, kendini yalıtma yetki devretmeye benzer güçlü teknikleri bulundurur (Covey, 2009, s.357-358).

Güçlü yönleri; savaşçı yaklaşımının güçlü yönü vaktimizin sorumluluğunu kişisel olarak üstlenmeye dayanmasıdır. Verimli ve bağımsız çalışabilmek için sakin, rahatsız edilmediğimiz bir vaktimiz olduğu için, üretebiliriz. Hepimiz ara sıra, özellikle de son derece yaratıcı bir işe girdiğimiz zamanlarda, bu tür bir zamana gereksinim duyarız (Covey, 2009, s.358). Zayıf yönleri; savaşçı yaklaşım temelde başka kişileri düşman olarak görmektedir. Yalıt, tecrit et, sindir, sınır koy, hayır de. Telefon konuşması yaparken, ortasında telefonu kapat; ancak karşıdakinin değil, kendi cümlelerinin ortasında telefonu kapatmaya özen göster (Covey, 2009, s.358).

2.1.4.3. Hedef belirleme yaklaşımı (başarı). Bu yaklaşımının temelinde “Ne istediğini bil ve başarmak için çaba harca” ifadesi vardır. “Uzun vadeli planlama, orta vadeli planlama, kısa vadeli planlama, hedef saptama, gözünde canlandırma, kendini motive etme, olumlu düşünce tarzı yaratma” gibi yöntemler bulunmaktadır (Covey, 2009, s.359).

Güçlü yönleri; dünya genelinde performans gösteren kişilerin, olimpiik sporcuların yaklaşımı hedef belirleme yaklaşımıdır. Daha az yetenekli bireylerin, bedelini ödemeye razı olarak daha büyük yetenekli bireylerin performanslarını aşabilme gücüdür. Amaç belirleyen kişi ve kurumların başarı gösterdikleri deneysel olarak ortaya koyulabilecek şeyden biridir. Hedeflerini belirleyip bu hedeflere ulaşabilen bireylerin, genel olarak istediklerini başardıkları bir gerçektir (Covey, 2009, s.359).

Zayıf yönleri; hedef belirleme yaklaşımını başarı merdivenine çıkmak için kullanan ve sonunda yanlış duvara yaslanmış olduğunu fark eden bir hayli birey vardır. Hedefleri belirleyip, bu hedeflere ulaşabilmek için olağanüstü gayret harcarlar. Fakat istedikleri şeye ulaştıklarında, bunun istedikleri sonucu getirmediğini fark ederler. Yaşam boş, sönmüş balon gibi görünür. Hedefler ilkelere ve temel gereksinimlere dayalı değil ise, erişmeyi olanaklı yapan bir amaca kilitlenme durumu, kişileri hayatlarındaki dengesizlik karşısında köreltir (Covey, 2009, s.359).

2.1.4.4. ABC yaklaşımı. Bu yaklaşım “istediğinizi yapabilirsiniz ama her şeyi yapamazsınız” ifadesini kullanır. Hedef yaklaşımından ilham alır ayrıca bu yaklaşıma ardışıklık kavramını ekler: “Çabalarınızı öncelikle, en önemli işleriniz üzerinde yoğunlaştırın”

Değerlerin açığa çıkarılması, görev sıralaması gibi yöntemler bulundurur. Şunu iddia eder: Erişmek istediğinizi biliyorsanız ve gayretlerinizi öncelikle o işlere yoğunlaştırırsanız, mutlu hissedersiniz (Covey, 2009, s.360).

Güçlü yönleri; ABC yaklaşımı geleneksel “önemli işlere öncelik” yaklaşımıdır. Düzen sağlar, ardışıklık sağlar. Günlük hayatta ABC yaklaşımı yapılacak işlerle en öncelikli vazifeler üzerinde odaklanma teşvikini birbirinden ayırt eden birtakım yöntemler sunar (Covey, 2009, s.360).

Zayıf yönleri; ABC yaklaşımının temel yanılgısı, değerlerin net hale getirilmesi, hayat kalitesinin ilkeler ve doğal yasalar tarafından belirlenmiş olduğunu göz önünde bulundurmamasıdır. Göz ardı edilen bu kısım, kişilerin genellikle doğa yasalarıyla çelişki içinde olan değerlerini benimseyerek onları izlemesine sebep olur. Bu değerler, sadece “engellenmişlik duygusuna ve başarısız olmaya” sebep olur. (Covey, 2009, s.360).

2.1.4.5. Sihirli araç (teknoloji) yaklaşımı. Bu yaklaşım, “iyi işler, iyi araçlarla yapılır” ifadesinden yola çıkar (Tutar vd., 2003, s.52). Bu yaklaşım; doğru aracın bize hayat kalitesi yaratma gücünü vereceği varsayımına dayalıdır. Bu araçlar sahiden de öncelikleri takip etmemize, işleri planlamamıza ve ana bilgiye rahat bir şekilde erişmemize yardımcı olur. Sihirli araç yaklaşımı temelde, daha etkili olabilmemiz için sistemin ve yapıların bize yol göstereceğini varsaymaktadır (Covey, 2009, s.361).

Güçlü yönleri; araçların etkili biçimde kullanılması kuşkusuz ki çok önem taşımaktadır. Kağıda basılmış araçların ve elektronik araçların çokluğu, sihirli araç yaklaşımının fazla popüler bir yaklaşım olduğunu akla getirmektedir. Düzeni çağrıştıran bir şeyi elimizin altında bulundurmaktan kaynaklanan bir düzen duygusu mevcuttur. Not tutmaktan, yapılan işleri liste üstünde işaretlemekten, yaşamımızdaki önemli işleri titizce izlemekten gelen bir doyum duygusu mevcuttur (Covey, 2009, s.361). Bu yaklaşım kullanılan araçların istenilen özellikleri bulundurması halinde,

zaman yönetimine ve etkinliğe sihirli bir katkı sağlayacağı varsayımı üstünde durmaktadır (Tutar vd., 2003, s.52).

Zayıf yönleri; zaman yönetimi araçlarının çoğunun tasarımının arkasındaki başlıca paradigma, hedef yaklaşımına ve ABC yaklaşımına dönüşür. Bu yaklaşımların bazı güçlü yönleri, bazı ciddi hataları mevcuttur; bu ise büyük ölçüde, hayat kalitesinin belirlenmesini sağlayan dış gerçekliklerin hiç dikkate alınmaması nedeniyle ortaya çıkar. Teknolojinin her şeyin cevabı olduğuna dair temel varsayım da yanlıştır. En kusursuz araç bile vizyonun, yaratıcılığın, karakterin, yeterliliğin yerini alamaz. Nitelikli araç, hayat kalitesi yaratma yeteneğimizi geliştirmeye yardımcı olabilir, fakat bunu asla bizim için yaratamaz (Covey, 2009, s.362).

2.1.4.6. Beceri yaklaşımı (zaman yönetimi 101 yaklaşımı). Beceri yaklaşımı, temelde zaman yönetiminin, muhasebe veya kelime işleme benzer bir yetenek olduğu paradigmasına dayanır. Bu yaklaşım, günümüzde etkili olmak amacıyla yapılması gereken işler için liste yapma, amaç saptama, planlama yapma, önceliklerin sıraya koyulması, randevular için defter kullanma gibi yeteneklerde uzmanlaşmamız gerekmekte olduğunu ifade eder (Covey, 2009, s.362-363). Bu kurama göre, bu temel yetenekler, yaşamı sürdürebilmek için lazım olan bir çeşit sosyal okur-yazarlık yaratmaktadır. Bu popüler olan bir kurumsal yaklaşımdır. İnsanların planlama, amaç belirleme ya da yetki devretme yeteneklerinden mahrum olması, kurumda önemli bir etki yaratabilir. Bir hayli kuruluş, insan kaynakları geliştirme programlarının bir parçası olarak, çalışanlarına temel yetenekleri öğretmek amacıyla tasarlanmış kasetler, el kitapları hazırlamaktadır ve çalışanları için kurslar düzenlemektedir (Covey, 2009, s.363).

Güçlü yönleri; kuruluşun önem vermiş olduğu mesleki yetenekler yönünden, kimi gelişmeler kayda alınır (Covey, 2009, s.363). Günümüzde, başarı sağlamak için çok çalışmak yetmez hale gelmiştir hatta bu durum genellikle gerekli de değildir. Çok çalışmak yerine etkin çalışmak gerekli hale gelmiştir bu da yalnızca beceri ve bilgiyle mümkün hale gelebilir. Beceri, minimum enerji kullanarak ve minimum süre kullanarak işin yapılmasını sağlamaktadır (Tutar vd., 2003, s.53).

Zayıf yönleri; bireysel ya da kurumsal kalite, yetenek ve teknikten ziyade, kişilerin davranışlarını ve karakterlerini ilkelerle uyumlu hale getirme yeteneğine bağlıdır.

Zaman yönetimi eğitim programlarının çoğu, türlü yöntem ve zaman tasarrufu hileleriyle, planlama ve öncelikleri sıralama gibi birkaç ilkenin de araya konduğu karma paketten ibaret olmuştur. Fakat insanların bu ilkeleri uygulayıp -ya da araştırıp farklı ilkeleri uygulayıp- güçlendiklerine nadir rastlanır. Beceriler yalnız başına cevap oluşturmaz (Covey, 2009, s.363).

2.1.4.7. İyileştirme yaklaşımı (özbilinç). Asıl paradigmasına göre, kendi amacına uygun olmayan ya da işlevsiz zaman yönetimi davranışları biçiminde kendini gösteren çevre, kalıtım, senaryolar ve diğer etkilerin neticesinde, ruh dünyasında başlıca eksiklikler oluşmaktadır. Erken yaşlarda bir rol örneğinden veya aile kültüründen etkilenen kişi, bir mükemmeliyetçi haline dönüşebilir; kişi yetki devretmekten korkar, her şeyi en küçük detayına kadar yönetmeye meyillidir, kaynakların etkili kullanımını aşan projeler üstünde aşırı zaman tüketir. Çocukluk zamanında ya da çevre zoruyla benimsenen “insanların hoşuna gitme” senaryosu, kabul edilmeme korkusuyla fazla yükümlülük ve fazla iş üstlenmeye dönüşebilir. “İşleri sürüncemede bırakan” birey, geçmişteki başarıları başka kişiyi incittiyse veya aile yaşamında fazla pahalıya mal olmuşsa, başarısızlıktan korktuğu kadar başarıdan da korkabilir. Önerilen çözüm yolu, zaman yönetimi problemlerini yaratan psikolojik ve sosyolojik eksikliği iyileştirmektir (Covey, 2009, s.365).

Güçlü yönleri; iyileştirme yaklaşımı davranış üslubumuzu oluşturan kimi paradigmlar üzerinde odaklanmasından dolayı faydalı bir yaklaşımdır. Öz bilincin gelişmesini sağlar. Ayrıca kişileri belli başlı farklılaşmaya ve gelişmelere hazır hale getirir (Covey, 2009, s.365). Zayıf yönleri; önerilen iyileştirme teknikleri, genel tedavide kullanılan teknikler kadar çeşitlidir. İyileştirme yaklaşımı kıymetli iç görüler sağlayıp problemin bir parçasını tanımlamaya yardım etse de, reçeteden ziyade teşhis değeri taşımaktadır. Çözüm için bütüncül bir yaklaşım getirme iddiası bile mevcut değildir ayrıca benimsenen yaklaşımların birçoğu en temel hususlarda dahi birbiri ile çelişmektedir. Bununla birlikte, çok dar bir alanı kapsamaktadır. Zaman yönetimi ile alakalı birçok değişik problemle ilgilenmez. Ayrıca, öz bilinç kendi içinde ve kendi dışında büyük bir önem taşımasına rağmen, bir başına bir bütün oluşturmamaktadır. Geçmişteki senaryomuzu anlamış olmak, anlamlı bir farklılaşma yaratmanın sadece bir parçasıdır (Covey, 2009, s.365).

2.1.4.8. Kendini akıntıya bırakma yaklaşımı. Bu yaklaşım, geleneksel zaman yönetimine göre, zaman ve hayata ilişkin bir dizi farklı varsayım üretir. Temelindeki paradigmaya göre, “akıntıya kapılma”yı öğrenip hayatın doğal ritmine dönüş yapmak, hayatımızı doğamızda var olan kendiliğindenliğe ve umulmadık fırsatlara açacaktır. Kendini akıntıya bırakma yaklaşımı aynı zamanda, her çeşit canlı yaratıkta bazı titreşimlerin olduğunu ve saatlerin, bilgisayarların, cep telefonlarının saniyenin milyonda birini ölçen mekanik dünyasında hayat sürmenin, bizi kendi bedensel ritmimiz ile çatışmaya düşürdüğünü, ciddi rahatsızlıklara ve diğer problemlere yol açtığını iddia eden biyolojik araştırmalara da dayalıdır. Geleneksel zaman yönetimine karşı olan bir hareketi temsil etmektedir; öteki yaklaşımların sistem ve paradigmalarıyla mağlup düştüğünü ve suçluluk psikolojisine kapıldığını hisseden kişilerin sığındığı bir yerdir (Covey, 2009, s.363-364). Kendini akıntıya bırakma yaklaşımına göre, gerçekte olan insanın zamana hükmetmesi değildir; zamanın içerisinde, insanın doğal akışa uyum sağlamasıdır (Tutar vd., 2003, s.56).

Güçlü yönleri; Kendini akıntıya bırakma yaklaşımı, “zamandan bağımsız” anların önemine karşı daha hassas olunmasını sağlar ayrıca yaşamımızda bu türden anların artmasına yardımcı olur. Üzerimize devamlı baskı yapmakta olan “acil” işlerin egemenliğinden bizi uzak kılar. İç uyumu ve dış uyumu yaratır. Ayrıca iç ve dış uyumu destekler (Covey, 2009, s.364).

Zayıf yönleri; genelde kendini akıntıya bırakma yaklaşımı, aciliyet bağımlılığına karşı bir tepkidir. Hayat kalitesi yaratılmasına yardım etmek yerine, bir kaçışa sebep olur. Sık sık, vizyon, hedef ve denge gibi yaşamsal unsurların kaybına neden olur. Çoğu defa önemli olan şeyi başarmak, kendini akıntıya bırakmak yerine özgür iradeyi kullanarak akıntıya karşı yüzmek manasına gelir (Covey, 2009, s.365). Kendini akıntıya bırakma yaklaşımının doğallığa yaklaşmak gibi temel yaklaşımı, hayatın somut olan yanlarına yani medeniyetin gelişmesi için katkısı olmayacak yaklaşımı kapsamaktadır. Böyle bir yaklaşım, bireyin yaşamı, bulunduğundan daha ileri düzeye aktarması biçiminde olan bireysel ve insani mesuliyete aykırı olmaktadır. Yani çağdaş yönetim yaklaşımına uygun düşmemektedir. Çünkü kişisel sorumluluk, kişinin zamanını ve hayatını yönlendirmesini gerektirmektedir (Tutar vd., 2003, s.57).

2.2. İlgili Araştırmalar

Britton ve Tesser'in (1991) "Zaman Yönetimi Becerilerinin Akademik Başarı Üzerindeki Etkisi" adlı araştırmada zaman yönetimi uygulamalarının üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Trueman ve Hartley'in (1996) "Genç ve Olgun Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri ile Akademik Performanslarının Kıyaslanması" adlı çalışmada kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla zaman yönetimi becerisine sahip olduğu ve olgun öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha iyi zaman yönetimi becerisine sahip olduğu görülmüştür. Misra ve McKean (2000) tarafından yapılmış olan "Üniversite Öğrencilerinin Akademik Stresleri ve Kaygıları, Zaman Yönetimi ve Boş Zaman Memnuniyeti İle İlişkisi" adlı çalışmada üniversite öğrencilerinin akademik stres ve kaygı, zaman yönetimi ve boş zaman arasındaki ilişkinin yaşa ve cinsiyete göre ilişkisi araştırılmıştır. Zaman yönetiminin boş zaman aktivitelerinden akademik stresle başa çıkmada daha etkin olduğu görülmüştür. Cinsiyete göre farklılık bulunmuştur. Kadınların erkeklere göre daha çok zaman yönetimi becerisine sahip olduğu bulunmuştur.

Erdul (2005) tarafından yapılmış olan "Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri ile Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki" adlı çalışmada üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amaçlanmıştır. Elde edilen bulgulara göre üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile kaygı düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu, kız öğrencilerin toplam zaman yönetiminde ve zaman planlamasında erkek öğrencilere göre daha başarılı oldukları, erkek öğrencilerin kaygı düzeylerinin kız öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İşcan (2008) tarafından yapılmış olan "Pamukkale Üniversitesi Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerilerinin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi" adlı çalışmada Pamukkale Üniversitesi'ndeki öğrencilerin zaman yönetimi beceri seviyelerini belirlemek ve bu becerilerin, öğrencilerin akademik başarılarına yönelik etkisini belirlemek amaçlanmıştır. PAÜ öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerinin "orta" düzeyde olduğu, "cinsiyet, öğrenim gördükleri fakülte, öğrenim gördükleri sınıf ve yaşadıkları yer" değişkenleri açısından farklılık göstermediği; PAÜ öğrencilerinin zaman planlama becerilerinin ve zaman düşmanları ile başa çıkabilme düzeylerinin "cinsiyet, yaş, öğrenim gördükleri fakülte, öğrenim gördükleri sınıf ve yaşadıkları

yer” değişkeni açısından farklılık göstermediği; PAÜ öğrencilerinin zaman yönetimi tutum ve becerilerinin “yaşadıkları yer” değişkeni açısından farklılık göstermediği; PAÜ öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerinin, tüm alt boyutlarıyla öğrencilerin akademik başarılarını anlamlı biçimde yordayabildiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Gözel (2009) tarafından yapılmış olan “İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Zaman Yönetimi Hakkındaki Görüşleri” adlı çalışmada, ilköğretim okulu I. ve II. Kademe öğretmenlerinin zaman yönetimine ilişkin görüşlerini saptamak; “cinsiyet, kıdem, branş, okul türü, medeni durum, eğitim durumu, kadro durumu ve zaman yönetimi ile ilgili yayın okuma düzeyi” değişkenlerinin zaman yönetimi hakkındaki görüşlerine etkisini incelemek amaçlanmıştır. Araştırmaya katılım sağlayan ilköğretim okulu öğretmenlerinin genel zaman yönetimi (zaman planlaması, zaman tutumları ve zaman harcattırıcılar) hakkındaki görüşlerinin “yüksek” düzeyde olduğu, öğretmenlerin genel zaman yönetimi (zaman planlaması, zaman tutumları ve zaman harcattırıcılar) hakkındaki görüşlerinde “cinsiyet, okul türü ve kadro durumu” değişkenlerine bağlı anlamlı bir farklılık bulunmadığı, ama öğretmenlerin genel zaman yönetimi (zaman planlaması, zaman tutumları ve zaman harcattırıcılar) hakkındaki görüşlerinde “medeni durum, kıdem (hizmet yılı), eğitim durumu, ilgili yayın okuma düzeyi ve branş” değişkenlerine bağlı anlamlı farklılıklar bulunduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Andıç’ın (2009) yapmış olduğu “Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki (Afyonkarahisar İli Örneği)” isimli araştırmada, öğrencilerin zaman yönetimi becerileriyle akademik başarıları arasında bulunan ilişkiyi belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmanın sonucuna göre öğrencilerin akademik başarılarıyla “zaman planlaması ve zaman yönetimi toplam puanı” arasında “pozitif yönde ve anlamlı” bir ilişki bulunmuştur, öğrencilerin “zaman tutumları” ile “cinsiyet” arasında bulunan farklılığın kızlar yararına olduğu ve “zaman harcattırıcılar” ile “yaş” arasındaki farklılığın “18-21 yaş” aralığındaki öğrencilerde yoğunlaşmış olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Süsin’in (2012) yapmış olduğu “İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Zaman Yönetimi Hakkındaki Görüşleri” isimli çalışmada ilköğretim okulu yöneticilerinin zaman yönetimi hakkındaki görüşlerini belirlemek; cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, branş, yöneticilikte hizmet yılı, okulun bulunduğu yer, okulda bulunan öğrenci sayısı ve zaman yönetimi ile ilgili yayın okuma değişkenleri ile zaman yönetimine ilişkin

görüşleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmaya katılan ilköğretim okulu yöneticileri arasında zaman yönetimine ilişkin görüşlerinin “zaman planlaması” boyutunda “branş”, “zaman yönetimiyle ilgili yayın okuma” değişkenine göre; “zamanı etkin kullanma” boyutunda “yöneticilikteki hizmet yılı” ve “okulun bulunduğu yer” değişkenleri yönünden anlamlı farklar bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkan’ın (2018) yapmış olduğu “Öğretmenlerin Zaman Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi: İstanbul İli Küçükçekmece İlçesi Örneği” adlı yüksek lisans çalışmasında resmi ve özel ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin zamanlarını etkin kullanıp kullanmadıklarını belirlemek; zaman yönetimi becerilerinin ne seviyede olduğunu saptamak; cinsiyet, yaş, medeni durum, çalışılan okul türü, mesleki tecrübe, gelir düzeyi gibi farklı değişkenlerin zaman yönetimi becerilerine etkilerini incelemek amaçlanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin zaman yönetimi konusundaki bilgi ve beceri seviyelerinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, zaman yönetimi becerileri ile yaş ve mesleki tecrübe değişkenleri arasında orta düzeyde anlamlı farklar çıkmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, zaman yönetimi becerileri ile cinsiyet, medeni durum, çalışılan okul türü ve gelir düzeyi değişkenleri arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenlerin, kişisel zaman yönetimi ile iş zamanı yönetimi becerileri arasında “orta düzeyde” bir ilişki bulunmuştur.

Deniz’in (2019) yapmış olduğu “Ortaöğretimde Öğrenim Gören Öğrencilerin Zaman Yönetimi Düzeyleri” isimli çalışmada ortaöğretim kademesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin zaman yönetimi düzeyleri incelenmek istenmiştir. Çalışmada “okul türü, sınıf düzeyi, cinsiyet ve okulda veya kulüpte lisanslı olarak spor yapma” açısından anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Arslan’ın (2019) yapmış olduğu “Üniversite Öğrencilerinde Zaman Yönetimi İle Akademik Başarı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi BESYO Örneği” isimli çalışmada amaç öğrencilerin zaman yönetimi becerileri ile akademik başarıları arasında ilişki bulunup bulunmadığının belirlenmesidir. Not ortalaması yüksek öğrencilerin “planlama, öncelikleri belirleme, iş takibi ve dosyalama derli toplu olma becerileri” yüksek; not ortalaması düşük öğrencilerin “kararlılık, bir işe başlayıp başlamama, erteleme, serbest zaman konusundaki becerileri” düşük tespit edilmiştir.

2.3. Literatür Özeti

1. Zaman, herkesin eşit şekilde sahip olduğu; ancak herkesin aynı değerlendiremediği oldukça değerli, eşsiz kaynaktır. Zamanı boş olarak geçirmek, yaşamı boş olarak geçirmek demektir (Sabuncuoğlu, Paşa ve Kaymaz, 2010, s.3).
2. Zaman yönetimi, herkese göre eşit belli zaman parçalarında bireyin kendi kendisini zaman içinde yönetmesine denir (Tutar vd., 2003, s.3).
3. Zaman yönetimi tekniklerinden etkili zaman yönetimi için hedeflerin belirlenmesi ve planlama: Hedefleri belirlemek ve o hedeflere ulaşmak, zamanı verimli kullanmada başta gelen bir yere sahiptir (Keenan, 1996, s.17). Planlama bulunduğunuz yerden varmak istediğiniz yere nasıl ulaşılacağını gösterir. Bir de planlama, hedeflediğiniz yere ulaşabilmeniz için ihtiyaç hissedeceğiniz kaynakları tanımlar (Haynes, 1999, s.29).
4. Zamanı iyi değerlendirmememize neden olan veya sosyal ilişkilerden, kişisel ve kültürel özelliklerden kaynaklanan ve zaman kayıplarına neden olan faktörlere zaman tuzakları denir (Tutar vd., 2003, s.60). İnsanın kendi inancının, tutumunun ve davranışlarının sonucunda kişiden kaynaklanan zaman tuzakları ortaya çıkmaktadır (Tutar vd., 2003, s.65). Öz disiplin eksikliği, önceliklerin belirsizliği, yetersiz planlama ve acelecilik kişiden kaynaklanan zaman tuzaklarına; davetsiz misafirler, telefon görüşmeleri ve yetersiz iletişim de çevreden kaynaklanan zaman tuzaklarına örnek verilebilir.
5. Zaman yönetiminde farklı yaklaşımlara; düzenli yaşam, hedef belirleme, sihirli araç, beceri yaklaşımları örnek verilebilir.
6. Zaman yönetimi ile ilgili üniversite öğrencileri (Britton & Tesser, 1991; Trueman & Hartley, 1996; Misra & McKean, 2000; Erdul, 2005; Işcan, 2008; Andıç, 2009; Deniz, 2019; Arslan, 2019), yöneticilerle (Süsin, 2012), öğretmenlerle (Gözel, 2009; Türkan, 2018) çalışmaların yapılmış olduğu görülmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin analizinden bahsedilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada durum tespiti yapmak için nicel araştırmalardan tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama yöntemi, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu haliyle belirlemeyi amaçlayan araştırma yöntemidir (Karasar, 2016, s.109). Genel tarama modeli, fazla sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya ulaşmak için evrenin hepsi ya da ondan alınan bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılmaktadır (Karasar, 2016, s.111).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2019 yılında Isparta ve Burdur’da bulunan öğretmen adayları oluşturmuştur. Araştırmaya gönüllü 408 aday katılarak görüşlerini bildirmiştir. Uygulanan ölçekler içinde kişisel bilgiler bölümünde bulunan kısımların eksik doldurulması, ikinci bölümde boş bırakılan maddelerin olması, maddelerde çift işaretlemeler yapılması gibi eksiklikler nedeniyle 60 adet ölçek değerlendirmeye alınmamıştır. Bunun sonucunda 348 aday çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırmaya katılan adayların cinsiyete göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.

Araştırmaya Katılmış KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kadın	254	73,0
Erkek	94	27,0
Toplam	348	100,0

Tablo 2'ye göre araştırmaya katılan adayların 254'ü (%73,0) kadın, 94'ü (%27,0) ise erkektir. Kadın adayların erkek adaylardan daha fazla olduğu görülmektedir. Adayların yaşa göre dağılımları ise Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.

Araştırmaya Katılmış KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Yaşa Göre Dağılımı

Yaş	N	%
18-22 yaş	227	65,2
23 ve üzeri yaş	121	34,8
Toplam	348	100,0

Adayların yaşları hem analiz sonucundaki karşılaştırmaların hem de yorumlamanın daha iyi yapılabilmesi için “18-22 yaş”, “23 ve üzeri yaş” şeklinde kategorik hale getirilmiştir. Tablo 3'e göre çalışmaya katılmış olan adayların 227'si (%65,2) 18-22 yaş grubunda, 121'i (%34,8) 23 ve üzeri yaş grubunda bulunmaktadır. 18-22 yaş aralığında bulunan adayların daha fazla olduğu görülmektedir. Adayların okudukları bölüme göre dağılımları ise Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

Araştırmaya Katılmış KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Okudukları Bölüme Göre Dağılımı

Bölüm	N	%
Sınıf	42	12,1
Türkçe	41	11,8
İngilizce	33	9,5
Fen Bilgisi	49	14,1
Matematik	21	6,0
Okul Öncesi	39	11,2
Sosyal Bilgiler	27	7,8
Diğer	96	27,6
Toplam	348	100,0

Araştırmada Sınıf, Türkçe, İngilizce, Fen Bilgisi, Matematik, Okul Öncesi ve Sosyal Bilgiler bölümlerini okumuş ya da halen okumakta olan adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde farklılık olup olmadığı araştırılmak istenmiştir. Geri kalan bölümler ise Diğer seçeneği altında birleştirilerek analizlere dahil edilmiştir. Tablo 4'e göre çalışmaya katılmış olan adayların 42'si (%12,1) Sınıf, 41'i (%11,8) Türkçe, 33'ü (%9,5) İngilizce, 49'u (%14,1) Fen Bilgisi, 21'i (%6,0) Matematik, 39'u (%11,2) Okul Öncesi, 27'si (%7,8) Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, 96'sı (%27,6) Diğer bölümünde yer almaktadır. Diğer seçeneğinde bulunan adayların daha fazla olduğu görülmektedir. Diğer seçeneğinde bulunan adayların bölümleri ise Coğrafya, Tarih, Yapı, Arapça, Türk Dili ve Edebiyatı, Müzik, Resim, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Beden Eğitimi ve Spor öğretmenliğidir. İkinci olarak ise Fen Bilgisi Öğretmenliğinin fazla olduğu görülmektedir. Adayların çalışma durumuna göre dağılımları ise Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.

Araştırmaya Katılmış KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Çalışma Durumuna Göre Dağılımı

Çalışma Durumu	N	%
Çalışıyorum	42	12,1
Çalışmıyorum	306	87,9
Toplam	348	100,0

Tablo 5'e göre çalışmaya katılmış olan adayların 42'si (%12,1) çalışıyorum, 306'sı (%87,9) çalışmıyorum yanıtını vermişlerdir. Çalışmıyorum yanıtını veren adayların çalışıyorum yanıtını veren adaylardan daha fazla olduğu görülmektedir. Adayların medeni duruma göre dağılımları ise Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.

Araştırmaya Katılmış KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Medeni Duruma Göre Dağılımı

Medeni Durumu	N	%
Evli	17	4,9
Bekar	331	95,1
Toplam	348	100,0

Tablo 6'ya göre çalışmaya katılmış olan adayların 17'si (%4,9) Evli, 331'i (%95,1) Bekar yanıtını vermişlerdir. Bekar yanıtını veren adayların Evli yanıtını veren adaylardan daha fazla olduğu görülmektedir. Adayların sınava hazırlanma süresine göre dağılımı ise Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7.

Araştırmaya Katılmış KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Sınava Hazırlanma Süresine Göre Dağılımı

Sınava Hazırlanma Süresi	N	%
1 yıldan daha az	242	69,5
1 yıl	44	12,6
2 yıl	45	13,9
3 yıl	12	3,4
4 yıl ve üzeri	5	1,4
Toplam	348	100,0

Tablo 7'ye göre çalışmaya katılmış olan adayların 242'si (%69,5) 1 yıldan daha az, 44'ü (%12,6) 1 yıl, 45'i (%13,9) 2 yıl, 12'si (%3,4) 3 yıl, 5'i (%1,4) 4 yıl ve üzeri sınava hazırlandıklarına ilişkin yanıt vermişlerdir. 1 yıldan daha az yanıtını veren adayların daha fazla olduğu görülmektedir. İkinci olarak ise 2 yıl yanıtını veren adayların fazla olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada Kişisel Bilgi Formu ve Zaman Yönetimi Ölçeği olmak üzere iki adet veri toplama aracı kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel bilgi formu. Bu araştırmada kullanılmış olan kişisel bilgi formu araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Adayların cinsiyetine, yaşına, okudukları bölüme, çalışma durumuna, medeni durumuna ve sınava hazırlanma süresine ilişkin sorulara yer verilmiştir. Kişisel Bilgi Formu Ek 1'de verilmiştir.

3.3.2. Zaman yönetimi ölçeği. Bu araştırmada kullanılan Zaman Yönetimi Ölçeği İşcan'ın (2008) çalışmasından alınıp KPSS'ye hazırlanan öğretmen adaylarına uyarlanarak kullanılmıştır. Ölçek ilk olarak Britton ve Tesser (1991)

tarafından geliştirilmiştir. İşcan (2008) Türkçeye uyarladığı ölçek için dört uzman görüşü almış ve eleştiriler doğrultusunda ölçekte düzenlemeler yapmıştır. Ölçek, önce 120 kişiden oluşan ön deneme grubuna uygulanmıştır ancak “KMO-Bartlett testi” sonucunda uygulanan örneklem sayısının yetmediği görülmüştür. Örneklem 30 kişi daha eklenerek yeterli örneklem sayısı elde edilmiştir. Zaman yönetimi ölçeğinin orijinalinde 37 madde varken, araştırmanın yaz okulundaki 150 kişiden oluşan ön deneme grubuna uygulanmasıyla geçerlik ve güvenirliklerine bakılarak bazı maddeler çıkarılmıştır. Bazı maddelerin çıkarılmasıyla ölçekteki madde sayısı 25 olmuştur.

Ölçme aracıda bulunan 25 madde için “her zaman” “sık sık” “ara sıra” ve “hiçbir zaman” cevapları verilmiştir ve araştırmaya katılan adaylardan kendilerini yansıtan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. $n-1/n$ formülünden yararlanılarak katılma derecesi aralıkları hesaplanmıştır. Yapılan hesaplamalara göre “1” ve “4” arası aralık genişliğinin “,75” olduğu saptanmıştır. “Zaman Yönetimi Ölçeği”nden elde edilebilecek minimum puan 25 iken maksimum puan 100’dür. Ölçekte bulunan maddelerin düzey aralıkları ve katılma derecesi Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.

Ölçekte Yer Alan Maddelerin Düzey Aralıkları ve Katılma Derecesi

Aralık	Katılma Derecesi
3,25-4,00	Her zaman
2,50-3,24	Sık sık
1,75-2,49	Ara sıra
1,00-1,74	Hiçbir zaman

Tablo 8’de görüldüğü gibi ölçekte yer alan maddelerin düzey aralıkları ve katılma derecesi “Her zaman 3,25-4,00; Sık sık 2,50-3,24; Ara sıra 1,75-2,49; Hiçbir zaman 1,00-1,74” şeklinde belirlenmiştir. Ölçekte bulunan 13, 15,17, 19, 20, 21, 22, 23 ve 24. maddeler olumsuz maddelerdir. Bu maddeler veriler bilgisayara aktarıldıktan sonra SPSS programı ile ters kodlanmıştır ve analizlere bu şekilde dahil edilmiştir.

Zaman yönetimi ölçeği zaman planlaması, zaman yönetimi tutum ve becerileri, zaman düşmanları olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte bulunan 25 maddenin boyutlara dağılımı şöyledir:

1. Zaman planlaması: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 12. maddeler bu boyutta yer almıştır.
2. Zaman yönetimi tutum ve becerileri: 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 ve 20. maddeler bu boyutta yer almıştır.
3. Zaman düşmanları: 21, 22, 23, 24 ve 25. maddeler bu boyutta yer almıştır.

3.3.3. Ölçeğin geçerliği ve güvenirliği. Kapsam (içerik) geçerliliği, anketin yeterli miktarda ve ölçülmesi amaçlanan olguyu temsil edebilecek maddeleri bulundurduğundan emin olmak amacıyla yapılır. Bir başka ifadeyle, kavramın öğelerinin ve boyutlarının ölçekte ne düzeyde yer bulduğunun saptanmasıdır (Coşkun, 2015, s.123). Araştırmada kullanılmış olan ölçeğin güvenirlik ve geçerlik çalışmaları Seher İşcan (2008) tarafından yapılmıştır. İşcan'ın yapmış olduğu geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının sonuçları şöyledir: İşcan tarafından zaman yönetimi ölçeğinin kapsam geçerliliğini ölçmek için uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzman grubun incelemeleri doğrultusunda düzenlemeler yapılmış olup ölçme aracının kapsam geçerliliği olduğu saptanmış ve böylece pilot uygulama yapılma aşamasına geçiş yapılmıştır.

Zaman yönetimi ölçeğinin yapı geçerliliğine ilişkin İşcan (2008) tarafından yapılmış olan araştırmada faktör analizi aşamasına geçilmeden evvel maddeler arasında kısmi korelasyonların ve korelasyon matrisinin faktör analizine uygunluğuna Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett testine bakılarak test edilmiştir. KMO katsayısı, veri matrisinin faktör analizine uygun olup olmadığına ilişkin, veri yapısının faktör çıkarma için uygunluğuna ilişkin bilgi verir. Faktörleştirilebilirlik amacıyla KMO değerinin ,60'tan yüksek olması gerekmektedir. Değişkenler arasında ilişki olup olmadığını kısmi korelasyonlar temelinde Bartlett testi inceler. Hesaplaması yapılan ki-kare'nin anlamlı olması, veri matrisinin faktör analizi için uygun olduğunu gösterir (Büyüköztürk, 2016, s.136). Zaman yönetimi ölçeğinin ön deneme sonucunda elde edilen verilerden yapılmış olan Kaiser-Meyer-Olkin değerinin ,835 olduğu saptanmıştır. Ölçekte bulunan verilerin faktör analizi için

uygun olduğu belirlenmiştir. “Zaman Yönetimi Ölçeği”nin temel boyutlarını ve faktör yapısını belirlemek için 37 madde ile faktör analizi yapılmıştır. Analizde “Zaman Yönetimi Ölçeği” temel bileşenler analizi aracılığıyla denenmiş ve ölçekte yer alan maddelerin faktör yük değerlerine bakılmıştır.

Faktör analizi sonucunda aynı yapıyı ölçmeyen maddelerin çıkartılması amacıyla, maddelerin bulundukları faktördeki yük değerlerine bakılmıştır. Ön deneme grubunun örneklem sayısına bakılarak yapılmış olan hesaplamada faktör yük değeri ,258 (,129x2)’in altında bulunan 12 madde ölçekten çıkartılmıştır. Faktör analizi neticesinde ortaya çıkmış olan üç boyut Seher İşcan tarafından yapılan literatür taraması göz önünde bulundurularak “zaman planlaması”, “zaman yönetimi tutum ve becerileri” ve “zaman düşmanları” şeklinde isimlendirilmiştir.

Psikolojik test açısından hesaplaması yapılmış olan güvenilirlik değerinin ,70 ve üzeri çıkması test puanlarının güvenilirliği açısından genel olarak yeterli sayılmaktadır (Büyüköztürk, 2016, s.183). Yapılan analiz sonucunda veri toplama aracının “Cronbach-alpha” değerinin ,750 olduğu bulunmuştur. Veri toplama aracının güvenilir olduğu belirlenmiştir.

KPSS’ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi adlı çalışmada kapsam ve görünüş geçerliğini ölçmek için iki uzman ve üç adayın görüşüne başvurulmuştur. Uzman grubun ve adayların incelemeleri neticesinde düzenlemeler yapılmış ve ölçme aracının kapsam ve görünüş geçerliği kontrol altına alınmaya çalışılmıştır. Araştırmada ölçeğin uygulanması sonucunda elde edilen verilerden Cronbach-alpha değeri ,802 olarak bulunmuştur. Veri toplama aracının güvenilirliği yüksek çıkmıştır.

3.3.4. Ölçeğin uygulanması. Verilerin toplanması için kullanılacak olan ölçeğin uygulanması, gerekli izinler alındıktan sonra yapılmıştır. Ölçek 2019-2020 eğitim öğretim yılı içerisinde Burdur ve Isparta’da bulunan mezun ve dördüncü sınıfta öğrenim gören KPSS’ye hazırlanan öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Toplam 408 adaya uygulanmıştır; fakat 60 adet ölçekte bulunan bazı eksiklikler nedeniyle değerlendirme dışı bırakılmıştır ve 348 adet ölçek üzerinden değerlendirme yapılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada veriler bilgisayar ortamında SPSS 22 paket programına aktarılmıştır. Betimsel istatistiklerden frekans, yüzde; verilerin normal dağılım göstermesi sonucunda parametrik testlerden iki kategoriden oluşan değişkenlerin analizinde Bağımsız Örneklem t testi; ikiden fazla grubun olduğu durumlarda ise Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi ,05 olarak alınmıştır.

3.4.1. Betimsel istatistik. Adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerini belirlemek için toplanan veriler üzerinden ortalama, ortanca, varyans, standart sapma, en küçük değer, en büyük değer, dağılım aralığı, çeyrekler arası aralık, çarpıklık ve basıklık gibi parametreleri bulunmuştur. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılarak karar verilmiştir.

3.4.2. Çıkarımsal istatistik. Adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinin cinsiyete, yaşa, çalışma durumuna, medeni duruma göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği Bağımsız t testi, okudukları bölüm ve sınava hazırlanma süresine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılarak analiz edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinin ne düzeyde olduğu belirlenmeye çalışılmış ve adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde; “cinsiyet, yaş, okudukları bölüm, çalışma durumu, medeni durum, sınava hazırlanma süresi” bağımsız değişkenleri açısından anlamlı farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Her bir alt probleme ilişkin yanıt aranmıştır. Elde edilen verilerin betimsel analizine, Bağımsız t testi ve Tek Yönlü Varyans analizlerine ilişkin bulgularla ilgili tablolara ve bu bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

4.1. Genel Betimleyici İstatistik

Adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerine ait verilerin ortalama, ortanca, varyans, standart sapma, en küçük değer, en büyük değer, dağılım aralığı, çeyrekler arası aralık, çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Sonuçlar Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9.

Adayların Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları

		İstatistik	Std. Hata
Zaman yönetimi	Ortalama	2,7036	,01948
	Medyan	2,7200	
	Varyans	,132	
	Standart Sapma	,36336	
	En Küçük Değer	1,56	
	En Büyük Değer	3,76	
	Dağılım Aralığı	2,20	
	Çeyrekler Arası Aralık	,44	
	Çarpıklık	-,212	,131
	Basıklık	,381	,261

Tablo 9’a bakıldığında ortalama (2,70), medyan (2,72), varyans (,13), standart sapma (,36), en küçük değer (1,56), en büyük değer (3,76), dağılım aralığı (2,20), çeyrekler arası aralık (,44), çarpıklık (-,21) ve basıklık (,38) olarak bulunmuştur. Betimsel olarak verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini anlamak için çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Verilerin çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında +1 ile -1 arasında değer aldıkları görülmektedir. Çarpıklık ile basıklık katsayılarının +1 ile -1 arasında değer alması, elde edilen bulguların normal dağılım gösterdiğini ya da normale yakın dağılım gösterdiğini ifade edebilmektedir. Özellikle Likert tipi ölçeklerde esnek bir yaklaşım kullanmanın daha uygun düşeceği söylenebilir (Gülbüz ve Şahin, 2018, s.214). Bu çalışmada söz konusu değerler kritik sınırlar içerisinde bulunduğundan verilerin normale yakın dağılım gösterdiği kabul edilebilir.

4.2. Araştırmanın Ana Problemine Yönelik Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ana problemde “KPSS’ye hazırlanan öğretmen adaylarının zaman yönetimi hakkındaki düşünceleri ne düzeydedir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Tablo 10’da adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerini betimleyen istatistik değeri verilmiştir.

Tablo 10.

KPSS’ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerini Betimleyen İstatistik Değeri

N	En Düşük	En Yüksek	Ortalama	SS
348	39	94	67,58	9,08

Tablo 10’a bakıldığında adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerini gösteren puanların aritmetik ortalamasının 67,58 olduğu, standart sapmasının 9,08 olduğu görülmektedir. Normal dağılım olduğu için aritmetik ortalama değerine (67,58), standart sapma değeri (9,08) eklenerek ve çıkartılarak, adayların zaman yönetimi hakkındaki düşünce düzeyleri “yüksek, orta ve düşük” olarak sınıflandırılmıştır.

Yüksek düşünce düzeyi 76,66 ve üzeri olarak belirlenmiştir. Düşük düşünce düzeyi 58,5 ve altı olarak belirlenmiştir. Orta düşünce düzeyi ise 58,5 ve 76,66 değeri aralığı olarak belirlenmiştir. Tablo 11’de adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerine ilişkin puanların dağılımı verilmiştir.

Tablo 11.

KPSS’ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Puanların Dağılımı

Puanlar	Frekans	Düzy
76,66 ve üstü	49	Yüksek
58,5-76,66	246	Orta
58,5 ve altı	53	Düşük
Toplam	348	

Tablo 11 incelendiğinde adayların 246’sının zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinin orta, 49’unun yüksek, 53’ünün de düşük düzeyde zaman yönetimi düşünce düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Yani adayların zaman yönetimi hakkındaki düşünce düzeyleri “orta” düzeyde çıkmıştır. Adayların zaman yönetimi hakkındaki düşünce düzeylerinin orta düzeyde çıkma sebebinin ayrıntılı bir şekilde incelenmesi için adayların ölçekteki maddelere vermiş oldukları cevapların ortalaması, standart sapması ve katılma düzeyleri Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12.

KPSS’ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerinin Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Katılma Düzeyleri

No	Maddeler	Ortalama	SS	Katılma Düzeyi
1	“Günlük olarak belirlediğiniz amaçları bir ajandaya not alır mısınız?”	1,93	,848	Ara sıra
2	“Dersi ve sosyal etkinlikleri birbirlerinden ayrı tutabiliyor musunuz?”	2,88	,905	Sık sık

3	“Güne zamanınızı planlayarak mı başlarsınız?”	2,40	,910	Ara sıra
4	Bir günün sonunda o gün zamanı nasıl kullandığınızı değerlendirir misiniz?	2,41	,927	Ara sıra
5	“En zor işlerinizi günün ilk saatlerinde mi yaparsınız?”	2,64	1,025	Sık sık
6	“Gün içerisinde yapmanız gereken tüm etkinlikleri adım adım programlar mısınız?”	2,29	,848	Ara sıra
7	“Bir hafta sonra yapacaklarınızı önceden kafanızda netleştirir misiniz?”	2,45	,892	Ara sıra
8	“Bir işe başlamadan önce “Bu iş en geç şu tarihte bitmelidir.” der misiniz?”	2,78	,866	Sık sık
9	“Hangi sıklıkla kendi zamanınızı kendinizin kontrol ettiğini düşünürsünüz?”	2,73	,798	Sık sık
10	“Yeni bir haftaya başlarken o hafta için belirlediğiniz amaçlar hazır mıdır?”	2,40	,858	Ara sıra
11	“Genellikle bir hafta için belirlediğiniz bütün amaçları gerçekleştirir misiniz?”	2,48	,698	Ara sıra
12	“Her gün yapmak zorunda olduğunuz işlerin listesini yapar mısınız?”	2,06	,915	Ara sıra
13	“Gün içerisinde kişisel bakımınıza derslerinizden daha fazla zaman ayırır mısınız?”	2,85	,866	Ara sıra
14	“Kısa vadede işinize yaramayan ancak gelecekte yararlı olacağını düşündüğünüz basılı kaynakları saklar mısınız?”	3,09	,894	Sık sık
15	“Günlük sigara kullanımınız bir paketi geçer mi?”	3,66	,713	Hiçbir zaman
16	“Ayrıntılı okumaya karar vermeden önce, materyalleri hızlı bir şekilde gözden geçirir misiniz?”	2,74	,845	Sık sık
17	“Her gününüzü, hiçbir şey yapmadan sadece plan yaparak mı geçirirsiniz?”	3,32	,823	Hiçbir zaman
18	“Yapacağınız birden fazla iş olduğunda, bunları önem sırasına hangi sıklıkla koymaya çalışırsınız?”	2,87	,820	Sık sık
19	“Kafanızda bir fikir olduğunda bir yere yazmak yerine onu aklınızda tutmaya çalışır mısınız?”	2,47	,976	Sık sık
20	“KPSS’ye hazırlanan öğretmen adayının günlük, haftalık ya da dönemlik plan yapmasını lüzumsuz bir davranış olarak görür müsünüz?”	3,37	,909	Hiçbir zaman
21	“Ders çalışırken genellikle müzik dinler ya da televizyon izler misiniz?”	3,19	,877	Ara sıra
22	“Çalışma masanızda çalıştığınız derse ait olmayan materyalleri bulundurur musunuz?”	2,93	,963	Ara sıra
23	“Arkadaşlarınıza hayır diyemediğiniz için ders çalışmanızı engelleyen işler yaptığınız oluyor mu?”	2,67	,890	Ara sıra
24	“‘Koca bir gün geçti, hiçbir şey yapmadım.’ dediğiniz zamanlar oluyor mu?”	2,33	,893	Sık sık
25	“Zamanınızı faydalı işlerle mi geçirirsiniz?”	2,67	,737	Sık sık

Tablo 12'ye bakıldığında en yüksek ortalamanın “Günlük sigara kullanımınız bir paketi geçer mi?” (Ort.= 3,66) maddesine ait olduğu görülmektedir. Adayların bu maddeye katılma düzeyi “hiçbir zaman” katılma düzeyine karşılık gelmektedir. Buradan adayların sigara içme alışkanlığı gibi zaman kaybettirici şeylere fazla zaman ayırmadıkları çıkarılabilir. Yine Tablo 12'ye bakıldığında en düşük ortalamanın “Günlük olarak belirlediğiniz amaçları bir ajandaya not alır mısınız?” (Ort.=1,93) maddesine ait olduğu görülmektedir. Adayların bu maddeye katılma düzeyi “ara sıra” katılma düzeyine karşılık gelmektedir. Buradan adayların günlük olarak belirledikleri amaçları ara sıra bir yere not alma davranışı sergiledikleri görülmektedir.

4.3. Araştırmanın Birinci Alt Problemine Yönelik Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemde “KPSS'ye hazırlanan öğretmen adaylarının zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde cinsiyete göre anlamlı fark var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. İstatistiksel olarak farkın bulunup bulunmadığına bakmak için bağımsız t testi yapılmıştır. Bağımsız t testi sonuçları Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13.

KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Cinsiyete Göre Zaman Yönetimine İlişkin Düşüncelerini Gösteren Bağımsız t Testi

	Cinsiyet	N	Aritmetik Ortalama	SS	Sd	t	p
Zaman Yönetimi	Kadın	254	2,77	,33	346	6,484	,000*
	Erkek	94	2,50	,36			

*p<,05

Tablo 13'e bakıldığında adayların, cinsiyete göre zaman yönetimi hakkındaki düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($t_{(346)}=6,484$, $p<,05$). Kadın adayların zaman yönetimine ilişkin düşüncelerinin ortalaması (Ort.= 2,77), erkek adayların zaman yönetimine ilişkin düşüncelerinin ortalamasından (Ort.= 2,50) daha yüksek çıkmıştır. Bu sonuçlara bakıldığında kadın adayların, erkek adaylardan daha fazla zaman yönetimi becerisine sahip oldukları söylenebilir. Başka bir ifadeyle

kadın ve erkek adayların zaman yönetimine ilişkin düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu araştırmaya katılan kadın ve erkek adayların zaman yönetimine yönelik farklı becerilere sahip oldukları görülmüştür.

4.4. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt probleminde “KPSS’ye hazırlanan öğretmen adaylarının zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde yaşa göre anlamlı fark var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. İstatistiksel olarak farkın bulunup bulunmadığına bakmak için bağımsız t testi yapılmıştır. Bağımsız t testi sonuçları Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14.

KPSS’ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Yaşa Göre Zaman Yönetimine İlişkin Düşüncelerini Gösteren Bağımsız t Testi

	Yaş	N	Aritmetik Ortalama	SS	Sd	t	p
Zaman Yönetimi	18-22 yaş	227	2,68	,36	346	-1,000	,318*
	23 ve üzeri yaş	121	2,73	,36			

*p>,05

Tablo 14’e göre adayların yaşa göre zaman yönetimine ilişkin düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t_{(346)}=-1,000$, $p>,05$). 18-22 yaş ve 23 ve üzeri yaşta bulunan adayların zaman yönetimine ilişkin düşüncelerinin ortalamaları sırayla 18-22 yaş adaylar için (Ort.=2,63) ve 23 ve üzeri yaşta bulunan adaylar için (Ort.=2,73)’tür. 23 ve üzeri yaş adayların düşüncelerinin ortalamalarının, 18-22 yaş adayların düşüncelerinin ortalamalarından daha yüksek olmasına karşın bu iki grup arasında anlamlı fark yoktur. Bir başka ifadeyle araştırmaya katılan 18-22 yaş ve 23 ve üzeri yaş adayların zaman yönetimine ilişkin düşünceleri hakkında benzer durumlar sergiledikleri çıkarılmıştır. Ayrıca yaşın zaman yönetimine ilişkin adayların düşüncelerinin değerlendirmesinde etkin bir faktör olmadığı görülmüştür. Bu araştırmaya katılan 18-22 yaş ve 23 ve üzeri yaşta olan adayların zaman yönetimine ilişkin düşünceleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

4.5. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü alt problemde “KPSS’ye hazırlanan öğretmen adaylarının zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde okudukları bölüme göre anlamlı fark var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Adayların okudukları bölüme göre zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerini belirten betimsel istatistikler analizi Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15.

KPSS’ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Okudukları Bölüme Göre Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerini Belirten Betimsel İstatistikler Analizi

Bölümler	N	Ortalama	SS
Sınıf	42	2,64	,398
Türkçe	41	2,73	,259
İngilizce	33	2,59	,494
Fen Bilgisi	49	2,71	,338
Matematik	21	2,76	,335
Okul Öncesi	39	2,70	,287
Sosyal Bilgiler	27	2,56	,422
Diğer	96	2,77	,349
Toplam	348	2,70	,363

Tablo 15’te bu araştırmaya katılmış olan adayların okudukları bölüme göre zaman yönetimine ilişkin düşünlerinin ortalamaları görülmektedir. En yüksek düşünce ortalaması bölüm olarak “Diğer” seçeneğini seçmiş olan adaylara (Ort.=2,77), en düşük düşünce ortalamasının ise bölümü Sosyal bilgiler öğretmenliği olan adaylara (Ort.=2,56) ait olduğu görülmektedir. Geriye kalan bölüm gruplarının değerlerinin ise bu iki ortalama arasında değer aldıkları görülmektedir.

İlişkisiz (bağımsız) örneklemeler için ANOVA’nın (Tek Yönlü Varyans Analizinin) şartlarından biri olan “grupların varyanslarının eşitliği” şartının gerçekleşip gerçekleşmediğine bakmak için Levene Testi yapılmış olmalıdır. Grupların varyanslarının eşitliği şartının sağlanamadığı durumlarda (Levene Testinin anlamlılığı $p < 0,05$ olduğunda) tercih edilebilecek testler Tamhane’s T2, Dunnett’s T3, Games-Howell, Dunnett’s C testleridir (Can, 2016, s.152). Varyans analizi sonuçları grupların birbirinden farklılık gösterip göstermediğini gösterir. Fakat farklılıkların hangi gruplar arasında olduğu hakkında bilgi içermez. Grup varyanslarının eşit

olmadığı varsayıldığında ise Tamhane's T2, Dunnett's T3, Games-Howell, Dunnett's C gibi testler gruplar arası farklılıklara ilişkin bilgi verir (Gürbüz ve Şahin, 2018, s.239). Tablo 16'da zaman yönetimine ilişkin varyansların homojenliği testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 16.

Zaman Yönetimine İlişkin Varyansların Homojenliği Testi

Levene İstatistiği	P
3,539	,001*

*p<,05

Tablo 16'da varyansların homojenliği testinde $p<,05$ olduğu için varyansların homojen olmadığı görülmektedir. Gruplar arasında farklılıkların olduğu durumlarda bu farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığı hakkında bilgi edinmek için çoklu karşılaştırma Tamhane's T2 testi sonuçlarına bakılmıştır. Adayların okudukları bölüme göre zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde istatistiksel olarak farkın bulunup bulunmadığına bakmak için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) testi yapılmıştır. ANOVA testi sonuçları Tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17.

KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Okudukları Bölüme Göre Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerini Gösteren Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	1,612	7	,230	1,772	,092*
Grup içi	44,203	340	,130		
Toplam	45,815	347			

*p>,05

Tablo 17’de yer alan sonuçlara göre anlamlılık oranının $p>,05$ olduğu ve adayların okudukları bölüme göre zaman yönetimi hakkındaki düşünceleri arasında anlamlı farklılık bulunmadığı görülmektedir. Buradan okudukları bölüm gözetilmeksizin adayların zaman yönetimi ile ilgili düşüncelerinde benzerlik göstermiş oldukları söylenebilir. Bu araştırmaya katılan farklı bölümlerdeki adayların zaman yönetimine ilişkin düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

4.6. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın dördüncü alt probleminde “KPSS’ye hazırlanan öğretmen adaylarının zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde çalışma durumuna göre anlamlı fark var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. İstatistiksel olarak farkın bulunup bulunmadığına bakmak için Bağımsız t testi yapılmıştır. Adayların çalışma durumuna göre zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerini gösteren Bağımsız t testi sonuçları Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18.

KPSS’ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Çalışma Durumuna Göre Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerini Gösteren Bağımsız t Testi

	Çalışma Durumu	N	Aritmetik Ortalama	SS	Sd	T	p
Zaman Yönetimi	Çalışıyorum	42	2,71	,39	346	,204	,839*
	Çalışmıyorum	306	2,70	,35			

* $p>,05$

Tablo 18’den elde edilmiş bulgulara göre adayların çalışma durumuna göre zaman yönetimi hakkındaki düşünceleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($t_{(346)}=,204$, $p>,05$). Çalışan ve çalışmayan adayların zaman yönetimi hakkındaki düşünce ortalamaları sırayla çalışan adaylar için (Ort.=2,71) ve çalışmayan adaylar için (Ort.=2,70)’tir. Çalışan adayların düşünce ortalamalarının, çalışmayan adayların düşünce ortalamalarından daha yüksek olmasına karşın bu iki grup arasında anlamlı fark yoktur. Bir başka ifadeyle araştırmaya katılan çalışan ve çalışmayan adayların

zaman yönetimine ilişkin düşünceleri hakkında benzer durumlar sergiledikleri çıkarılmıştır. Ayrıca çalışma durumunun adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinin değerlendirmesinde etkin bir faktör olmadığı görülmüştür. Bu araştırmaya katılan çalışan ve çalışmayan adayların zaman yönetimine ilişkin farklı becerilere sahip olmadıkları görülmüştür.

4.7. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın beşinci alt probleminde “KPSS’ye hazırlanan öğretmen adaylarının zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde medeni duruma göre anlamlı fark var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. İstatistiksel olarak farkın bulunup bulunmadığına bakmak için Bağımsız t testi yapılmıştır. Adayların medeni duruma göre zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerini gösteren Bağımsız t testi sonuçları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19.

KPSS’ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Medeni Duruma Göre Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerini Gösteren Bağımsız t Testi

	Medeni Durum	N	Aritmetik Ortalama	SS	Sd	t	p
Zaman Yönetimi	Evli	17	2,93	,339	346	2,735	,007*
	Bekar	331	2,69	,360			

*p<,05

Tablo 19’den elde edilmiş bulgulara bakıldığında adayların medeni durumlarına göre zaman yönetimi hakkındaki düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($t_{(346)}=2,735$, $p<,05$). Evli olan adayların zaman yönetimine ilişkin düşüncelerinin ortalaması (Ort.= 2,93), bekar olan adayların zaman yönetimine ilişkin düşüncelerinin ortalamasından (Ort.= 2,69) daha yüksek çıkmıştır. Bu sonuçlara bakıldığında evli adayların bekar adaylardan daha fazla zaman yönetimi becerisine sahip olduğu söylenebilir. Bir başka ifadeyle evli ve bekar adayların

zaman yönetimine ilişkin düşünceleri arasında anlamlı fark vardır. Bu araştırmaya katılan evli ve bekar adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

4.8. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın altıncı alt probleminde “KPSS’ye hazırlanan öğretmen adaylarının zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde sınava hazırlanma süresine göre anlamlı fark var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Adayların sınava hazırlanma süresine göre zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerini gösteren betimsel istatistikler analiz sonuçları Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20.

KPSS’ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Sınava Hazırlanma Süresine Göre Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerini Belirten Betimsel İstatistikler Analizi

Sınava Hazırlanma Süresi	N	Ortalama	SS
1 yıldan daha az	242	2,66	,362
1 yıl	44	2,76	,329
2 yıl	45	2,82	,325
3 yıl	12	2,85	,527
4 yıl ve üzeri	5	2,68	,264
Toplam	348	2,70	,363

Tablo 20’de bu araştırmaya katılmış olan adayların sınava hazırlanma süresine göre zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinin ortalamaları görülmektedir. En yüksek düşünce ortalaması “3 yıl” cevabını veren adaylara (Ort.=2,85), en düşük düşünce ortalamasının ise “1 yıldan daha az” cevabını veren adaylara (Ort.=2,66) ait olduğu görülmektedir. Diğer seçeneklere cevap veren adayların değerlerinin ise bu iki ortalama arasında değer aldıkları görülmektedir. Varyansların homojenliği testi Levene testi ile incelenmiştir. Tablo 21’de zaman yönetimine ilişkin varyansların homojenliği testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 21.

Zaman Yönetimine İlişkin Varyansların Homojenliği Testi

Levene İstatistiği	P
1,697	,150*

*p>,05

Tablo 21’de varyansların homojenliği testinde anlamlılık değeri p>,05 olduğu için varyansların homojen olduğu görülmektedir. Adayların sınava hazırlanma süresine göre zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde istatistiksel olarak farkın bulunup bulunmadığına bakmak için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) testi yapılmıştır. ANOVA testi sonuçları Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22.

KPSS’ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Sınava Hazırlanma Süresine Göre Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerini Gösteren Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	1,448	4	,362	2,799	,026*
Grup içi	44,366	343	,129		
Toplam	45,815	347			

*p<,05

Tablo 22’de yer alan sonuçlara göre anlamlılık oranının p<,05 olduğu ve sınava hazırlanma süresine göre adayların zaman yönetimi hakkındaki düşünceleri arasında anlamlı farklılık bulunduğu görülmektedir. Grup varyanslarının eşitliği varsayıldığında Tukey, Scheffe ve LSD gibi testler gruplar arasındaki farklılıklar hakkında bilgi verir (Gürbüz ve Şahin, 2018, s.239). Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğu ile ilgili bilgi edinmek için LSD testi yapılmıştır. Tablo 23’te LSD testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 23.

Adayların Sınava Hazırlanma Süresine Göre Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin LSD Testi Sonuçları

(I) Sınava Hazırlanma Süresi	(J) Sınava Hazırlanma Süresi	Ortalama Farkı	
		(I-J)	p
1 yıldan daha az	1 yıl	-,09620	,104
	2 yıl	-,15931*	,007
	3 yıl	-,19287	,071
	4 yıl ve üzeri	-,02420	,882
1 yıl	1 yıldan daha az	,09620	,104
	2 yıl	-,06311	,408
	3 yıl	-,09667	,410
	4 yıl ve üzeri	,07200	,672
2 yıl	1 yıldan daha az	,15931*	,007
	1 yıl	,06311	,408
	3 yıl	-,03356	,774
	4 yıl ve üzeri	,13511	,426
3 yıl	1 yıldan daha az	,19287	,071
	1 yıl	,09667	,410
	2 yıl	,03356	,774
	4 yıl ve üzeri	,16867	,379
4 yıl ve üzeri	1 yıldan daha az	,02420	,882
	1 yıl	-,07200	,672
	2 yıl	-,13511	,426
	3 yıl	-,16867	,379

*p<,05

Tablo 23'te verilen farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını gösteren çoklu karşılaştırma LSD testi sonuçlarına bakıldığında sınava hazırlanma süresi 1 yıl (Ort.=2,76), 3 yıl (Ort.= 2,85), 4 yıl ve üzeri (Ort.=2,68) olan adayların zaman yönetimi hakkındaki düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Fakat sınava hazırlanma süresi 1 yıldan daha az olan adayların zaman yönetimi hakkındaki düşünceleri (Ort.= 2,66) ile sınava hazırlanma süresi 2 yıl olan adayların zaman yönetimi hakkındaki düşünceleri (Ort.=2,82) arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir (p<,05). Bu farklılık sınava hazırlanma süresi 2 yıl olan adaylar lehinedir. Yani sınava hazırlanma süresi 2 yıl olan adayların sınava hazırlanma süresi 1 yıldan daha az olan adaylardan zaman yönetimi konusunda daha başarılı oldukları anlaşılabılır.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu kısmında bulgulardan elde edilmiş sonuçlara, tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

KPSS’ye hazırlanan öğretmen adaylarının zaman yönetimi hakkındaki düşünceleri farklı değişkenler açısından incelenmiştir. Çalışmada adayların zaman yönetimi hakkındaki düşünceleri bağımlı değişken; cinsiyet, yaş, okudukları bölüm, çalışma durumu, medeni durum, sınava hazırlanma süresi bağımsız değişkenlerdir. Elde edilen verilere betimsel istatistik, Bağımsız t testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılarak sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmada ulaşılmış olan sonuçlar şöyledir:

1. Adayların zaman yönetimi hakkındaki düşünceleri “orta” düzeyde çıkmıştır.
2. Cinsiyete göre adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde anlamlı farklılık görülmektedir ve bu anlamlı farklılık kadın adaylar lehinedir.
3. Yaşa göre adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde anlamlı fark bulunmamıştır.
4. Okudukları bölüme göre adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde anlamlı fark bulunmamıştır.
5. Çalışma durumuna göre adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde anlamlı fark yoktur.
6. Medeni duruma göre adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde anlamlı fark çıkmıştır ve bu anlamlı fark evli adaylar lehinedir.
7. Sınava hazırlanma süresine göre adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde anlamlı fark çıkmıştır. Bu anlamlı fark sınava hazırlanma süresi 2 yıl olan adaylar lehinedir.

5.2. Tartışma

Zaman yönetimi ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında öğretmenlerle (Gözel, 2009;Yenilmez, 2010; İlerleyen, 2014; Caz, 2014; Şahin, 2014; Ataş, 2017; Yavuz, 2018; Türkan, 2018; Güler 2018; Sungur, 2018), öğrencilerle (Erdul, 2005; İşcan, 2008; Andıç, 2009; Gümüşgöl, 2013; Türe, 2013; Hacıbalayeva, 2017) yapılmış olduğu görülmüştür. Ayrıca yöneticilerle (Karaoğlu, 2006; Süsin, 2012; Şahin, 2014; Uyduran, 2014; Küçük, 2014; Çınar, 2018), öğretmen adaylarıyla (Cesur, 2018) yapılan çalışmaların da bulunduğu görülmüştür. Fakat KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Hakkındaki Düşüncelerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi ile ilgili bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu araştırma ile literatürde bulunan söz konusu eksiklik telafi edilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışmada KPSS'ye hazırlanan öğretmen adaylarının zaman yönetimi hakkındaki düşünceleri orta düzeyde bulunmuştur. Buradan adayların zaman yönetimi konusunda çok iyi olmadıkları yorumu yapılabilir. Literatürdeki çalışmalara bakıldığında yapılan çalışmalar arasında da benzer sonuçlara ulaşılmış olduğu görülmektedir (İşcan,2008; Uyduran, 2014; Boduç, 2016; Türkan, 2018). İşcan (2008) Pamukkale Üniversitesi öğrencileriyle yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin zaman yönetimi becerilerinin orta düzeyde olduğunu bulmuştur. Uyduran (2014) ilkökul yöneticileriyle yapmış olduğu çalışmada yöneticilerin zaman yönetimi becerilerinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Boduç (2016) hemşirelerin bir kısmının zamanı orta düzeyde etkili kullandıklarını bulmuştur. Türkan (2018) araştırmaya katılmış olan öğretmenlerin zaman yönetimi hakkındaki bilgi ve becerilerinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Bu araştırmadan elde edilmiş bu sonuç bazı çalışmalarla da farklılık göstermiştir (Gözel, 2009; İlerleyen, 2014; Şahin, 2014). Gözel (2009) ilköğretim okulu I. ve II. kademe öğretmenleriyle yapmış olduğu araştırmada öğretmenlerin zaman yönetimi hakkındaki görüşlerinin yüksek düzeyde olduğunu belirlemiştir. İlerleyen (2014) öğretmenlerin zaman yönetimi becerilerinin yüksek düzeyde olduğu sonucuna varmıştır. Şahin (2014) lise öğretmenleriyle yaptığı çalışmada genel zaman yönetimi hakkındaki görüşlerinin yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Bu farklılıkların sebebi araştırmaların farklı zamanda ve farklı illerde yapılmasından kaynaklanmış olabilir.

Araştırmada adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinin cinsiyete göre farklılık gösterdiği ve bu farklılığın kadın adayların lehine olduğu bulunmuştur.

Araştırmanın sonuçları literatürde yapılmış çalışma sonuçlarını desteklemiştir (Trueman & Hartley, 1996; Misra & McKean, 2000; Erdul, 2005; Yücel, 2014; Yavuz, 2018; Tecer, 2019; Gündüz, 2014). Trueman ve Hartley (1996) genç ve olgun üniversite öğrencileriyle yapmış oldukları çalışmada, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla zaman yönetimi becerisine sahip olduğu ve olgun öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha iyi zaman yönetimi becerisine sahip olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Misra ve McKean (2000) üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmada kadınların erkeklere göre daha çok zaman yönetimi becerisine sahip olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Erdul (2005) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada kız öğrencilerin toplam zaman yönetiminde ve zaman planlamasında erkek öğrencilere göre daha başarılı olduklarını bulmuştur.

Yücel (2014) Karabük Üniversitesi öğrencileriyle yaptığı çalışmada zaman yönetimi becerilerinin cinsiyete göre farklılık gösterdiğini bulmuştur. Yavuz (2018) öğretmenlerin cinsiyete göre zaman yönetimi becerilerinde anlamlı farklılık olduğunu bulmuştur ve bu anlamlı farklılığın kadınlar lehine olduğunu sonucuna ulaşmıştır. Tecer (2019) Üsküdar Üniversitesi öğrencileriyle yapmış olduğu çalışmada kızların erkeklere göre zamanı daha etkin kullanmış olduklarını bulmuştur. Araştırmanın bu sonucuyla benzerlik gösteren çalışmaların olduğu gibi çelişki gösteren çalışmaların da olduğu görülmektedir (Gözel, 2009; Türkan, 2018). Gözel (2009) öğretmenlerin genel zaman yönetimi hakkındaki görüşlerinde cinsiyete göre anlamlı fark tespit etmemiştir. Türkan (2018) çalışmasında öğretmenlerin zaman yönetimi becerilerinde cinsiyete göre anlamlı fark bulmamıştır. Gözel (2009) Denizli’de, Türkan (2018) Küçükçekmece’de çalışmasını yapmıştır. Bu araştırma ise Isparta ve Burdur illerinde çalışılmıştır. Farklılığın bir sebebi farklı yerlerde çalışılmış olmasından kaynaklanmış olabilir.

Adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinin yaşa göre farklılık göstermediği bulunmuştur. Söz konusu sonuç, literatürde yapılmış çalışma sonuçlarını desteklemiştir (Türkmen, 2005; Gümüşgöl, 2013; Yavuz, 2018; Uğurlu, 2019). Türkmen (2005) Gençlik ve Spor Müdürlüğü Merkez Örgütündeki yöneticilerle yaptığı çalışmada yaşa göre yöneticilerin zaman kullanımı arasında farklılık bulmamıştır. Gümüşgöl (2013) Avrupa Birliği’ne üye ülkelerde ve Türkiye’de öğrenim gören üniversite Öğrencileriyle yapmış olduğu çalışmada araştırmaya katılanların zaman yönetimi becerileri ile yaş arasında anlamlı fark

bulmamıştır. Yavuz (2018) öğretmenlerle yapmış olduğu çalışmasında zaman yönetimi becerisinin yaşa göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Uğurlu (2019) Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünün taşra teşkilatında çalışan personellerle yapmış olduğu çalışmada araştırmaya katılanların yaşa göre zaman yönetimi algılarında anlamlı fark olmadığını görmüştür.

Araştırmanın bu sonucuna ilişkin farklılık gösteren çalışmalar da tespit edilmiştir (İlerleyen, 2014; Uyduran, 2014; Çınar, 2018). İlerleyen (2014) çalışmasında yaşa göre öğretmenlerin zaman yönetimi becerilerinde anlamlı fark bulmuştur. Uyduran (2014) ilkokul yöneticileriyle yaptığı çalışmada yaşa göre anlamlı fark bulmuştur. Çınar (2018) ilköğretim okulu yöneticilerinin görüşlerinde yaşa göre farklılık tespit etmiştir. Araştırmaların farklı yaş gruplarına uygulanması bu farklılığın sebeplerinden biri olabilir.

Adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinin okudukları bölüme göre farklılık göstermediği bulunmuştur. Yani okudukları bölüm gözetilmeksizin adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde benzerlik göstermiş oldukları söylenebilir. Bu sonuç literatürde yapılmış çalışma sonuçlarını desteklemiştir (Andıç, 2009; Karaoğlu, 2015). Andıç (2009) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada zaman yönetimi becerileri ile öğrenim görülen bölüm arasında anlamlı fark bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır. Karaoğlu (2015) Erciyes Üniversitesi Beden Eğitimi öğrencileriyle yaptığı çalışmada araştırmaya katılanların bölümlerine göre anlamlı fark olmadığına ulaşmıştır.

Adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinin çalışma durumuna göre farklılık göstermediği bulunmuştur. Araştırmanın Küçüktop'un (2018) çalışmasıyla benzerlik gösterdiğine rastlanılmıştır. Küçüktop (2018) spor yapan üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada iş durumuna göre anlamlı farklılık olmadığını bulmuştur.

Adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde medeni duruma göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmış ve bu fark evli adaylar lehine bulunmuştur. Araştırmanın bu sonucu literatürde yapılmış çalışma sonuçlarını desteklemiştir (Türkmen, 2005; Gözel, 2009; Boduç, 2016; Hacıbalayeva, 2017; Genç, 2019). Türkmen (2005) Gençlik ve Spor Müdürlüğü Merkez Örgütündeki yöneticilerle yaptığı çalışmada evli yöneticilerin bekarlar ve diğerlerine göre zamanı daha iyi kullandıklarını bulmuştur. Gözel (2009) ilköğretim okulu öğretmenleriyle yaptığı

çalışmada öğretmenlerin genel zaman yönetimi hakkındaki görüşlerinde evliler lehine sonuçlara ulaşmıştır. Boduç (2016) hemşirelerle yaptığı çalışmasında medeni durum ile ölçek toplamında anlamlı farklılık olduğunu ve evli olanların toplam puanlarının daha yüksek olduğunu bulmuştur. Hacıbalayeva (2017) lisansüstü öğrencileriyle yaptığı çalışmasında medeni duruma göre zaman yönetimi becerilerinde bekar ve evliler arasında farklılıklar olduğunu tespit etmiştir. Genç (2019) hemşirelerle yaptığı çalışmasında evli hemşirelerin genel zaman yönetiminde oldukça iyi olduğu sonucuna varmıştır.

Araştırmanın bu sonucuyla çelişki gösteren çalışmalara da rastlanılmıştır (İlerleyen, 2014; Uyduran, 2014; Türkan, 2018). İlerleyen (2014) çalışmasında öğretmenlerin medeni duruma göre zaman yönetimi becerilerinin anlamlı olarak değişmediği sonucuna ulaşmıştır. Uyduran (2014) ilkokul yöneticileriyle yapmış olduğu çalışmada medeni duruma göre anlamlı fark bulmamıştır. Türkan (2018) öğretmenlerle yaptığı çalışmasında medeni durum ile zaman yönetimi becerileri arasında anlamlı fark tespit etmemiştir. Araştırmanın farklı gruplara uygulanmış olması bu farklılıkların ortaya çıkmasında etkili olmuş olabilir.

Adayların zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinde sınava hazırlanma süresine göre farklılık göstermiş olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu farkın sınava hazırlanma süresi 2 yıl olan adaylar lehine olduğu bulunmuştur. Literatürde bulunan çalışmalara bakıldığında ise bu alt problem ile ilgili bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Sonuç olarak literatürde zaman yönetimi ile ilgili farklı gruplara uygulanan çalışmalar olduğu görülmüştür. Fakat KPSS'ye hazırlanan öğretmen adayları ile ilgili bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu araştırma ile literatürde tespit edilmiş olan söz konusu eksiklik telafi edilmeye çalışılmıştır. Farklı araştırmalara bakıldığında zaman yönetiminin farklı değişkenler açısından incelendiği görülmüştür. Bu çalışmada da adayların zaman yönetimi hakkındaki düşünceleri cinsiyet, yaş, okudukları bölüm, çalışma durumu, medeni durum, sınava hazırlanma süresi değişkenleri açısından incelenmiş ve elde edilmiş sonuçlar verilmiştir.

5.3. Öneriler

1. Adaylar zaman yönetimi ile ilgili bilgi düzeylerini arttırmak için uzman kişilerce yazılmış olan kitaplar okuyabilirler ya da zaman yönetimi ile ilgili eğitimlere katılabilirler.
2. Adaylar zaman planlaması yapabilirler ve böylece kendi denetimlerini sağlamış olurlar ve zaman düşmanları ile başa çıkma düzeyleri artmış olur.
3. Zamanı verimli kullanma konusunda adayların bilgilendirilmesi amacıyla üniversitelerde ders verilebilir ya da seminerler düzenlenebilir.
4. Araştırma KPSS'ye hazırlanan öğretmen adaylarının zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma farklı gruplar üzerinde yapılabilir.
5. Araştırma Isparta ve Burdur'da bulunan adaylar ile yapılmıştır. Araştırma Türkiye genelinde yapıp daha genel sonuçlar elde edilebilir.
6. Araştırma cinsiyet, yaş, okudukları bölüm, çalışma durumu, medeni durum ve sınava hazırlanma süresi değişkenlerine yönelik yapılmıştır. Araştırma farklı değişkenler kullanılarak yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Adair, J. & Adair, T. (1999). *Zaman yönetimi* (B. Güngör, Çev.). Ankara: Öteki Yayınevi.
- Allan, J. (2004). *Takımınızın yeteneklerini geliştirmede zaman yönetimi* (M. Zaman, Çev.). İstanbul: Hayat Yayınları.
- Andıç, H. (2009). *Üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile akademik başarıları arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Ardıç, C. (2010). *Zaman yönetimi ve zaman yönetiminde dönüştürücü liderlerin davranışlarını belirlemeye yönelik bir araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arslan, Ş. (2019). *Üniversite öğrencilerinde zaman yönetimi ile akademik başarı arasındaki ilişkinin incelenmesi: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Besyo örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Ataş, M. (2017). *Öğretmenlerin sanal kaytarma davranışları ile zaman yönetimi becerileri arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Boduç, N. (2016). *Hemşirelerde zaman yönetimi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Britton, B. K. & Tesser, A. (1991). Effects Of Time-Management Practices On College Grades. *Journal Of Educational Psychology*, 83(3), 405-410.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, A. (2016). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Caz, Ç. (2014). *Beden eğitimi öğretmenlerinin zaman yönetimi becerilerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

- Cesur, S. (2018). *Öğretmen adaylarının bağımsız çalışabilme ve sorumluluk alabilme yetkinliği ile mizah tarzları ve zaman yönetimi becerileri arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Coşkun, R., Altunışık, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2015). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Covey, S. R. (2009). *Önemli işlere öncelik* (O. Deniztekin, Çev.). İstanbul: Varlık Yayınları.
- Çınar, D. (2018). *İlköğretim okulu yöneticilerinin zaman yönetimi becerileri* (Yüksek Lisans Tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Deniz, D. (2019). *Ortaöğretimde öğrenim gören öğrencilerin zaman yönetimi düzeyleri* (Yüksek Lisans Tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Erdul, G. (2005). *Üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Fry, R. (2000). *Zaman nasıl yönetilir?* (F. Kurtulmuş, Çev.). İstanbul: Timaş Yayınları.
- Genç, L. (2019). *Hemşirelerde zaman yönetiminin hasta bakım tutumlarına etkisinde öz yeterliliklerin rolü* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gözel, E. (2009). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin zaman yönetimi hakkındaki görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Güler, M. (2018). *Beden eğitimi öğretmenlerinin zaman yönetimi becerileri ile iş doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi (Kocaeli ili örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.

- Gümüşgöl, O. (2013). *Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde ve Türkiye'de öğrenim gören üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi anlayışlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Gündüz, M. (2014). The effect of class prospective teachers metacognitive awareness on creating belief of self efficacy and realizing it. *International Journal of Academic Research*, 6(4), 90-96. dx.doi.org/10.7813/2075-4124.2014/6-4/B.14 (Yayın No: 2916493)
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Hacıbalayeva, A. (2017). *Lisansüstü öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerinin incelenmesi: Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi karşılaştırması* (Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Haynes, M. E. (1999). *Kişisel zaman yönetimi* (Y. Bülbul, Çev.). İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- İlerleyen, E. (2014). *Öğretmenlerin zaman yönetimi becerileri ile iş doyumları arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- İşcan, Ö. F. (1999). *Bilgi toplumunda zaman yönetimi ve bankacılık sektöründe yöneticiler üzerinde bir uygulama* (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- İşcan, S. (2008). *Pamukkale Üniversitesi öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerinin akademik başarıları üzerindeki etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Josephs, R. (1997). *Zaman yönetimi* (Ö. Koşar, Çev.). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Karaoğlu, A. D. (2006). *Üst düzey yöneticilerinin zaman yönetimi* (Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Karaoğlu, B. (2015). *Erciyes Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu öğrencilerinin zaman yönetimi davranışlarının farklı değişkenler açısından*

- incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Keenan, K. (1996). *Yöneticinin kılavuzu zamanı doğru kullanma* (E. Koparan, Çev.). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kibar (Yücel), B. (2014). *Karabük Üniversitesi öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile akademik başarıları arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karabük.
- Küçük, M. (2014). *Orta öğretim kurumu yöneticilerinin zaman yönetimi becerileri ile tutumları (Adıyaman ili örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Küçüktop, C. (2018). *Spor yapan üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Lakein, A. (1995). *Zaman hayattır “zamanı ve hayatınızı nasıl kontrol edersiniz?”* (S. Tezcan, Çev.). İstanbul: Rota Yayın Tanıtım.
- Mackenzie, R. A. (1989). *Zaman tuzağı* (Y. Güneri, Çev.). İstanbul: İlgı Yayıncılık.
- Misra, R. & McKean, M. (2000). College Students' Academic Stress And Its Relation To Their Anxiety, Time Management, And Leisure Satisfaction. *American Journal Of Health Studies*, 16(1), 41-51.
- Odabaş, S. (2010). *Öğretmen adaylarının KPSS sınavına ilişkin görüşleri (Ankara örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özçelik, G. (2006). *Moda eğitimi veren kurumlarda etkili zaman yönetimini belirlemeye yönelik bir araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özdemir, A. (2006). *Farklı örgüt kültürü olan işletmelerde zaman yönetimi üzerine ampirik bir araştırma: Bursa ili örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

- Sabuncuoğlu, Z. ve Paşa, M. (2002). *Zaman yönetimi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Sabuncuoğlu, Z. ve Tüz, M. (2001). *Örgütsel psikoloji*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Sabuncuoğlu, Z., Paşa, M. ve Kaymaz, K. (2010). *Zaman yönetimi*. İstanbul: Beta.
- Sayan, İ. (2005). *Yönetici hemşirelerde zaman yönetimi* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Scoot, M. (1995). *Zaman yönetimi* (A. Çıngıl Çelik, Çev.). İstanbul: Rota Yayın Tanıtım.
- Silahtaroglu, F. (2004). *Akademisyenlerde zaman yönetimi* (Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Smith, H. W. (2000). *Hayatı ve zamanı yönetmenin 10 doğal yasası* (A. Çelbiş, Çev.). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Smith, J. (1998). *Daha iyi nasıl... zaman yönetimi* (A. Çimen, Çev.). İstanbul: Timaş Yayınları.
- Sungur, S. (2018). *Özel okul öğretmenlerinin zaman yönetimi ile stres düzeyleri arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Süsin, M. (2012). *İlköğretim okulu yöneticilerinin zaman yönetimi hakkındaki görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Şahin, İ. (2014). *İlkokul yöneticilerinin zaman yönetimi hakkındaki görüşlerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Mevlana Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Şahin, K. (2014). *Lise öğretmenlerinin zaman yönetimi hakkındaki görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Tecer, H. (2019). *Üsküdar Üniversitesi öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerinin depresyon-anksiyete-stres seviyeleri ile ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Topal, N. (2009). *Derste zaman yönetimi: ilköğretim 3. sınıf hayat bilgisi dersine yönelik bir inceleme* (Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Trueman, M. & Hartley, J. (1996). A Comparison Between The Time-Management Skills And Academic Performance Of Mature And Traditional-Entry University Students. *Higher Education*, 32(2), 199-215.
- Tutar, H. (Ed). (2003). *Zaman yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Türe, G. (2013). *Hazırlık okulu öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile stres yönetimi becerileri arasındaki ilişkinin araştırılması: Yeditepe Üniversitesi örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Türkan, Ü. (2018). *Öğretmenlerin zaman yönetimi becerilerinin incelenmesi: İstanbul ili Küçükçekmece ilçesi örneği* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Türkmen, M. (2005). *Gençlik ve Spor Müdürlüğü Merkez Örgütünde zaman yönetimi* (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uğurlu, İ. (2019). *Gençlik Ve Spor İl Müdürlüğü'nün taşra teşkilatında çalışan personelin zaman yönetimi düzeylerinin araştırılması (Muş, Bitlis ve Bingöl ili örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Kış Sporları Ve Spor Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Uyduran, İ. M. (2014). *İlkokul yöneticilerinde zaman yönetimi* (Yüksek Lisans Tezi). Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yavuz, A. (2018). *Öğretmenlerin öğretim sürecinde zaman yönetimi becerilerini gerçekleştirme düzeyleri* (Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Yenilmez, R. (2010). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin işteki zaman tuzakları ve baş etme yöntemleri* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EK-1

**KPSS'ye Hazırlanan Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Hakkındaki
Düşüncelerini Ölçme Ölçeği**

Değerli KPSS'ye hazırlanan öğretmen adayları,

Bu ölçek KPSS'ye hazırlanan öğretmen adaylarının zaman yönetimi hakkındaki düşüncelerinin ne düzeyde olduğunu belirlemek için hazırlanmıştır. Ölçek aracılığıyla elde edilen veriler bilimsel araştırma amacıyla kullanılacaktır. Görüşlerinizi belirten seçeneğe “X” işareti koymanız yeterlidir. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Fatma Nur ÜREKLİ

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi

Yüksek Lisans Öğrencisi

Bölüm 1

1. Cinsiyetiniz: ☐ Kadın ☐ Erkek
2. Yaşınız : ☐ 18-22 ☐ 23-27 ☐ 28 ve üzeri
3. Bölümünüz:
 - ☐ Sınıf Öğretmenliği ☐ Türkçe Öğretmenliği ☐ İngilizce Öğretmenliği
 - ☐ Fen Bilgisi Öğretmenliği ☐ Matematik Öğretmenliği
 - ☐ Okul Öncesi Öğretmenliği ☐ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
 - ☐ Diğer (lütfen yazınız)
4. Çalışma durumunuz : ☐ Çalışıyorum ☐ Çalışmıyorum
5. Medeni durumunuz : ☐ Evli ☐ Bekar
6. Sınava hazırlanma süresi : ☐ 1 yıldan daha az ☐ 3 yıl
 - ☐ 1 yıl ☐ 4 yıl ve üzeri
 - ☐ 2 yıl

Bölüm 2

No	Maddeler	Her zaman	Sık sık	Ara sıra	Hiçbir zaman
1	Günlük olarak belirlediğiniz amaçları bir ajandaya not alırmısınız?				
2	Dersi ve sosyal etkinlikleri birbirlerinden ayrı tutabiliyor musunuz?				
3	Güne zamanınızı planlayarak mı başlarsınız?				
4	Bir günün sonunda o gün zamanı nasıl kullandığınızı değerlendirir misiniz?				
5	En zor işlerinizi günün ilk saatlerinde mi yaparsınız?				
6	Gün içerisinde yapmanız gereken tüm etkinlikleri adım adım programlar mısınız?				
7	Bir hafta sonra yapacaklarınızı önceden kafanızda netleştirir misiniz?				
8	Bir işe başlamadan önce “Bu iş en geç şu tarihte bitmelidir.” der misiniz?				
9	Hangi sıklıkla kendi zamanınızı kendinizin kontrol ettiğini düşünürsünüz?				
10	Yeni bir haftaya başlarken o hafta için belirlediğiniz amaçlar hazır mıdır?				
11	Genellikle bir hafta için belirlediğiniz bütün amaçları gerçekleştirir misiniz?				
12	Her gün yapmak zorunda olduğunuz işlerin listesini yapar mısınız?				
13	Gün içerisinde kişisel bakımınıza derslerinizden daha fazla zaman ayırır mısınız?				
14	Kısa vadede işinize yaramayan ancak gelecekte yararlı olacağını düşündüğünüz basılı kaynakları saklar mısınız?				
15	Günlük sigara kullanımınız bir paketi geçer mi?				
16	Ayrıntılı okumaya karar vermeden önce, materyalleri hızlı bir şekilde gözden geçirir misiniz?				
17	Her gününüzü, hiçbir şey yapmadan sadece plan yaparak mı geçirirsiniz?				
18	Yapacağınız birden fazla iş olduğunda, bunları önem sırasına hangi sıklıkla koymaya çalışırsınız?				
19	Kafanızda bir fikir olduğunda bir yere yazmak yerine onu aklınızda tutmaya çalışır mısınız?				
20	KPSS’ye hazırlanan öğretmen adayının günlük, haftalık ya da dönemlik plan yapmasını lüzumsuz bir davranış olarak görür müsünüz?				
21	Ders çalışırken genellikle müzik dinler ya da televizyon				

	izler misiniz?				
22	Çalışma masanızda çalıştığınız derse ait olmayan materyalleri bulundurur musunuz?				
23	Arkadaşlarınıza hayır diyemediğiniz için ders çalışmanızı engelleyen işler yaptığınız oluyor mu?				
24	“Koca bir gün geçti, hiçbir şey yapmadım.” dediğiniz zamanlar oluyor mu?				
25	Zamanınızı faydalı işlerle mi geçirirsiniz?				

EK-2

Ölçek Kullanım Onayı

Hocam merhaba,

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programında Prof. Dr. Nihat KARAER danışmanlığında, "KPSS Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Hakkındaki Görüşleri" üzerine yüksek lisans tezimi yapıyorum. 2008 yılında yapmış olduğunuz "Pamukkale Üniversitesi Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerilerinin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi" adlı çalışmada bulunan Zaman Yönetimi Envanterini yüksek lisans çalışmamda kullanmak istiyorum.

Gerekli iznin verilmesi hususunu arz ederim. Saygılarımla.

Fatma Nur ÜREKLİ
Yüksek Lisans Öğrencisi

SEHER İŞCAN <siscan@pau.edu.tr>

Alıcı: ben ▾

21 Kas 2019 13:29 ☆ ↩ ⋮

Merhaba,

Referans gösterip atıfta bulunduğunuz takdirde anketi kullanabilirsiniz.

Çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim.

Dr. Öğr. Ü. Seher İŞCAN

Pamukkale Üniversitesi

EK-3

MAKÜ Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürlüğü İzin Onayı

Evrak Tarih ve Sayısı: 26/12/2019-E.71314

T.C.
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 52793143-044-E.71314
Konu : Anket İzni

26/12/2019

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 29/11/2019 tarihli, 64841 sayılı ve "Bilimsel ve Eğitim Amaçlı" konulu yazı

Enstitünüz Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans programı 1630411013 numaralı öğrencisi Fatma Nur ÜREKLİ'nin, Prof. Dr. Nihat KARAER danışmanlığında yürüttüğü "KPSS Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Hakkındaki Görüşleri" isimli tez çalışması kapsamında Fakültemizde öğrenim görmekte olan 4. sınıf öğrencilerine uygulama yapma isteği uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Sibel KARAKELLE
Dekan

Evrak Doğrulmak İçin : <https://cbys.mehmetakif.edu.tr/en/Visyon/Dogrula/KA4YFUM>

İstiklal Yurdu 15030 / BURDUR
Telefon: +90 248 213 40 00 Faks: +90 248 213 41 00

Ayrıntılı bilgi için iribut: Emral KAZAN Gök
Evrak Pın Kodu: 67232

e-Posta : egitim@mehmetakif.edu.tr Elektronik Ağ: <http://egitim.mehmetakif.edu.tr> Kep Adresi : makue@kep.tr

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Fatma Nur ÜREKLİ

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi:

2012-2013 Afyon Kocatepe Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği

2013-2016 Akdeniz Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği

Yüksek Lisans Öğrenimi:

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans

İletişim

E posta adresi: nurfatma.urekli@gmail.com

Tarih

